

03.2025
JG 29
#02

RANDKRANT

FR-DE-EN
Traductions
Übersetzungen
Translations

Maandblad over de Vlaamse Rand

Migratiegolven langs de taalgrens

KLIMAATWETENSCHAPPER WIM THIERY

'Ik wil een betere wereld
voor alle kinderen'

Zwerfvuil bekampen

De Vlaamse Rand
in cijfers

PASSA PORTA FESTIVAL

Schrijvers sterven niet

DE KETTING

Paul Gobin (68) uit Koningslo werd door Rik Sauwen aangeduid om **de ketting** voort te zetten. Gobin is stadsgids in Vilvoorde en Grimbergen, en dé referentie wat betreft heemkundig opzoekingswerk over Koningslo.

INHOUD

Zwerfvuil bekampen

Zwerfvuil en sluikestorten is een hardnekkig fenomeen. Steeds meer mensen steken zelf de handen uit de mouwen in de strijd tegen het zwerfvuil, dat volgens hen enkel maar toeneemt. Maar is dat wel hun taak?

Erfgoed koesteren

Paul Gobin was heel zijn loopbaan actief in de informatica, maar is inmiddels met pensioen. Hij is opgegroeid in Oppem (Meise), studeerde latijn-wiskunde aan het Jan van Ruusbroeckcollege en werd burgerlijk ingenieur elektronica. 'Ik kreeg een beurs om verder te studeren in de Verenigde Staten. Ik werkte in binnen- en buitenland. Tot mijn dertigste zijn we zo'n tiental keer verhuisd. Omwille van mijn werk woonden we met onze drie kinderen ook een tijd in Frankrijk. 44 jaar geleden stapte ik in het huwelijksbootje met mijn echtgenote, 38 jaar geleden kochten we ons huis in Koningslo.'

Alles dichtbij

'Koningslo is een van de acht wijken van Vilvoorde. Hier woont zo'n 20% van de inwoners. We wonen hier graag. Het is een rustige buurt en groener dan in de stad. Er is heel wat werkgelegenheid en er zijn scholen en winkels. We pikken wel eens een voorstelling mee in de cultuurcentra in de buurt, bijvoorbeeld in het CC Strombeek. Brussel is vlakbij en vlot bereikbaar met het openbaar vervoer. We gaan graag naar de KVS. Onze kinderen zijn altijd te voet naar school gegaan. Nu zijn ze alle drie al een hele tijd het huis uit en hebben ze zelf een gezin en kinderen. We staan regelmatig in voor onze acht kleinkinderen.'

Stadsgids

Gobin is al tien jaar stadsgids in Vilvoorde en Grimbergen. 'Grimbergen is een gemeente met heel wat waardevol erfgoed. Vilvoorde is een stad die het wat anders aanpakt; beide vullen elkaar aan. Ik hoop nog zeker tien jaar als gids mee te kunnen draaien. Ik ben actief

lid van de Heemkring Hertog Hendrik I van Vilvoorde en werk mee aan publicaties van ons heemkundig tijdschrift. Zo schreef ik 29 artikels over de geschiedenis en heemkunde van onze stad, onder andere over de Duchéfabrieken, nu gekend als gelatinefabriek PB Leiner en over de Reuzen van Vilvoorde.'

Vragen

'In het tijdschrift van onze heemkring, die 391 leden telt, beantwoorden we vragen van lezers. Ik doe ook heel wat opzoekingswerk over Koningslo en durf te zeggen dat ik hiervoor een beetje de referentie ben geworden. Koningslo is geen toeristische bestemming, maar hier zijn nog veel onderwerpen die nog niet zijn onderzocht.'

'Koningslo was tot de Tweede Wereldoorlog een landbouwgehucht, maar daarna is men hier volop beginnen verkavelen. Daardoor zijn zich hier heel wat Franstalige ambtenaren komen vestigen. Wist je dat de MR in onze wijk meer stemmen haalt dan de N-VA? De toenemende verfransing is toch een aandachtspunt voor de beleidsmakers, vind ik. Inmiddels hebben de Franstaligen hier hun eigen culturele ontmoetingsplaats: P.I.T aan 't Voor. De Nederlanderstalige verenigingen organiseren hun activiteiten vaak in het parochiecentrum. Eind augustus is er ook een gekende rommelmarkt in Koningslo. Een initiatief dat zowel door Nederlands- als Franstaligen wordt gedragen. Naast aandacht voor de verfransing, vind ik dat er meer gedaan moet worden om zwerfvuil tegen te gaan. De stad zou ook haar erfgoed wat meer mogen koesteren. •

TEKST Joris Herpol – FOTO Filip Claessens

24

Schrijvers sterven niet

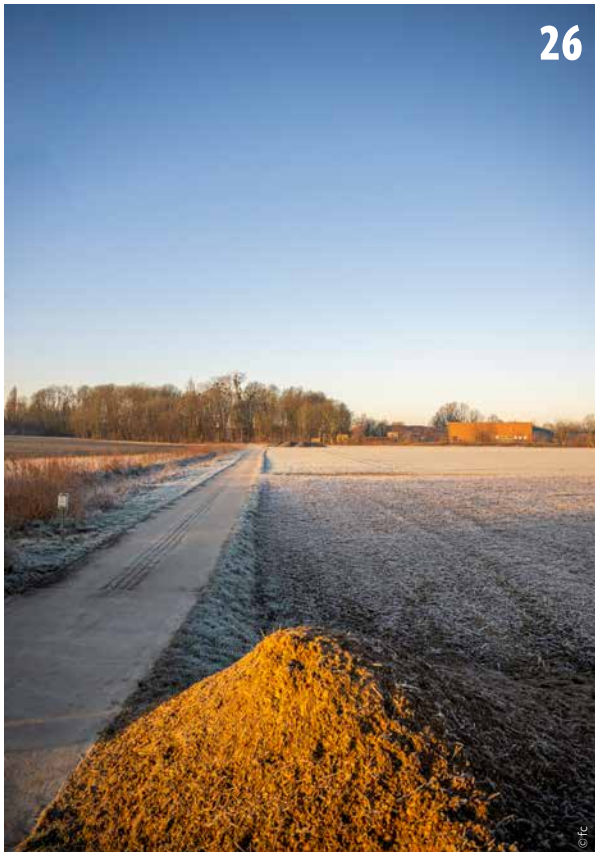
Met elk boek roepen ze nieuwe geesten op. En van 28 tot 30 maart spannen de schrijvers en hun geesten samen om te komen spoken in het literaire spiegelpaleis dat Brussel wordt tijdens de tiende editie van het Passa Porta Festival.

VERDELING RandKrant maart wordt bus-aan-bus verdeeld in Grimbergen, Vilvoorde, Machelen, Zaventem, Kraainem, Wezembeek-Oppem, Tervuren, Overijse en Hoeilaart.

04

26

Militair domein maakt plaats voor bos

Tegen 2030 krijgt Zaventem er 30 ha nieuw bos bij aan het Woluweveld. 'Wij wilden een bos, maar we moesten de hele tijd opboksen tegen steeds weer dezelfde discussie over appartementen.'

VOLG ONS OOK OP

RandKrant.be

Instagram

RingRand app

- 06 **Van Asse tot Zaventem**
- 07 **De maand**
- 09 **Jonge wind**
Fady Elabed
- 10 **Figurandt**
Klimaatwetenschapper
Wim Thiery
- 12 **Op verkenning**
Ravaartstraat
- 13 **Markante figuren**
Alice Nahon
- 14 **Grensgebieden**
Migratiegolven langs
de taalgrens
- 17 **Sluwe vossenstreken
op de scène**
- 18 **GR Groene Gordel**
- 19 **De volksverteller**
- 20 **De Vlaamse Rand in cijfers**
- 21 **Politieke tongen**
- 22 **De burgemeester spreekt
een laatste keer**
Marc Charlier – Tervuren
- 23 **Middenin**
- 25 **Admiral Freebee, classics**
- 31 **Het filmpersonage Amal**
- 32 **Gemengde gevoelens**
Peter Eckstein

🕒 Judith Brock

Zwerfvuil bekampen

Zwerfvuil en sluikestorten in de Rand is een hardnekkig fenomeen. Steeds meer mensen steken zelf de handen uit de mouwen in de strijd tegen het zwerfvuil, dat volgens hen enkel maar toeneemt. Maar is dat wel hun taak?

TEKST Joris Herpol – FOTO David Legrève

Zwerfvuilvrijwilliger Judith Brock uit Peutie (Vilvoorde) spreekt uit ervaring. De laatste jaren ruimt ze twee keer per week zwerfvuil op in haar buurt. Ook zwerfvuilcoach Luc Larivière uit Westrode (Meise) meent dat het aantal sluikestorten toeneemt. Een belangrijke nuance: zwerfvuil is klein afval dat, bewust of onbewust, buitenshuis wordt achtergelaten op een plaats waar dit niet hoort. Enkele voorbeelden van zwerfvuil zijn papiertjes, blikjes, sigarettenpeuken, hondenpoep,... Een sluikestort daarentegen is afval dat bewust wordt achtergelaten om de inzameling van huisvuil te ontwijken. Zwerfvuilvrijwilligers krijgen met beide fenomenen te maken.

Een van hen is Judith Brock. Acht jaar geleden verhuisde zij met haar man van Nederland naar Peutie. 'Mijn man is van Rijsel en Peutie is een beetje een compromis, maar we kwamen ook naar hier voor het werk. Ik werk in Diegem als projectmanager bij PWC', zegt Brock. 'Met het personeel organiseren we elk jaar een opruimactie van zwerfvuil. In mijn vrije tijd ga ik graag wandelen en fietsen in de streek. Ik merkte al snel dat zwerfvuil ook in onze woonbuurt een hardnekkig probleem is. In plaats van toe te kijken, steek ik al 7 jaar de handen uit de mouwen om mij als toegewijde *straatvrijwilliger* in te zetten voor een proper Peutie. Ik ruim minimum

één keer per week zwerfvuil op in mijn wijk, maar ik merk dat het probleem steeds groter wordt. In plaats van één keer per week ruim ik nu dikwijls twee keer per week zwerfvuil op in een straat van zo'n 400 meter. Ik mag bij wijze van spreken mijn rug niet keren of er ligt alweer nieuw zwerfvuil op de stoep of in de berm.'

Aanbellen en aanspreken

'In Peutie zijn we met een tiental zwerfvuilvrijwilligers actief. Ik ben de jongste, de anderen zijn gepensioneerd. Ik ruim het zwerfvuil in de berm op, die is dieper gelegen en moeilijker bereikbaar voor de andere mensen. Je vindt er echt alles: etensverpakking, blikjes, pakjes sigaretten,... Noem maar op. Ook op de stoep vind ik sigaretten en vaak ook papier. Dat is afkomstig van het papier en karton dat niet goed is vastgebonden voor de ophaalronde. Ik probeer mensen te sensibiliseren en bel aan als ik zie dat er bijvoorbeeld regelmatig sigarettenpeuken in het rioolputje worden gesmeten of als het papier niet goed is samen gebonden. Ik leg dan uit wat ik als zwerfvuilvrijwilliger doe en probeer hen op een positieve manier duidelijk te maken dat het fijn is om in een nette buurt te wonen. Mocht ik meer tijd hebben, ik zou bij iedereen aanbellen. Ik merk dat zo'n gesprek werkt en mensen hun gedrag wijzigen, al doet niet iedereen dat.'

Negen volle zakken zwerfvuil

Brock stemt haar zwerfvuilacties af met een tiental vrijwilligers in de buurt via een Whatsapp-groep. 'Zo laten we mekaar weten wie waar wanneer precies ruimt. In heel Vilvoorde zijn er zo'n tweehonderdtal zwerfvuilruimers actief. Maar helaas kampt onze buurt met een steeds groter wordend probleem van zwerfvuil. Door de nabijheid van de E19 en de Brusselse ring stroomt er veel (vracht)verkeer door onze straten, wat leidt tot een dagelijkse opeenstapeling van afval. Mijn recente opruimactie spreekt boekdelen: negen volle zakken zwerfvuil en vier achtergelaten gastanks. Ik vind ook vaak lege lachgasflessen terug. Dit is de realiteit waar wij als vrijwilligers wekelijks mee geconfronteerd worden. Ondanks herhaalde meldingen en beperkte gemeentelijke maatregelen blijft het dweilen met de kraan open. Daarom wil ik dit probleem onder de aandacht

brengen, zowel bij de inwoners van Vilvoorde als bij de beleidsmakers. Tenslotte is dit geen probleem dat zich tot Vilvoorde beperkt. Er zou meer bewustwording moeten worden gecreëerd bij inwoners, zodat ze minder afval achteloos uit de auto gooien en omstanders sluikestorten sneller melden of nog beter: sluikestorten voorkomen. De komst van een fastfoodrestaurant hier in de buurt heeft alvast niet geholpen. We vinden de verpakkingen nu op heel wat plaatsen terug. Ik hoop dat er structurele oplossingen komen, want het kan niet de bedoeling zijn dat de vrijwilligers aanzien worden als *de mensen die het toch wel zullen opruimen*.

Werk van lange adem

Eenzelfde geluid horen we bij vrijwillige zwerfvuilcoach Luc Larivière aan het Neromhof en omgeving in Meise. 'Als het zwerfvuil op sommige plaatsen misschien wat verminderd zou zijn, dan is dat vooral te danken aan het aantal zwerfvuilvrijwilligers

“ Ik mag bij wijze van spreken mijn rug niet keren of er ligt alweer nieuw zwerfvuil op de stoep of in de berm.

dat het opruimt. Hoe meer er zijn, hoe meer er wordt geruimd. De grote sluikestorten nemen zeker wel toe. Hier in de omgeving van de A12, maar zelfs ook op de A12. In 2023 noteerde ik 31 sluikestorten, in 2024 37. Ze worden steeds omvangrijker. Begin februari nog vond ik 72 gedumpte autobanden. Dat is natuurlijk een groot sluikestort, geen zwerfvuil. Het ruimen van zwerfvuil door vrijwilligers blijft een werk van lange adem.'

Zuur geld

'Daar hebben de zwerfvuilvrijwilligers wel een punt', zegt Jan Verheyen, woordvoerder van *Mooimakers*, een initiatief tegen zwerfvuil en sluikestorten van de Vlaamse overheid dat georganiseerd en gefinancierd wordt door de Openbare Afvalstoffenmaatschappij (OVAM), Fost Plus en de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten (VMSG). 'Het opruimen van zwerfvuil kost de lokale besturen en de overheid op jaarbasis zo'n 160 miljoen euro. Dat is *zuur geld*. Er zijn

bovendien steeds meer vrijwilligers die zwerfvuil ruimen. Inmiddels wordt 17% van al het zwerfvuil in Vlaanderen door vrijwilligers opgeruimd. Dat zwerfvuil zo'n hardnekkig probleem blijft, is in eerste plaats te wijten aan de verantwoordelijkheid – of het gebrek eraan – van de burger of consument zelf. Mensen die zwerfvuil achterlaten, moeten hun gedrag aanpassen. Het kan van vrijwilligers een perceptie zijn dat er meer zwerfvuil is op sommige plaatsen, maar globaal is er een daling van 11% van het zwerfvuil in de periode tussen 2015 en 2022. De doelstelling van een daling van 20% in die periode is dus niet gehaald. Daarom blijven we hard inzetten op de ondersteuning van de lokale besturen, onder andere met preventiecampagnes. Daarnaast ondersteunen we lokale zwerfvuilacties. We merken dat wie meedoet aan zo'n zwerfvuilactie bewuster omgaat met afval en zelf minder gemakkelijk zwerfvuil zal achterlaten. Inmiddels ondersteunen we al zo'n duizend lokale zwerfvuilacties, onder andere met speciale vuilniszakken en grijpstocken, maar ook met uitleenkoffers opruimmateriaal, campagnemateriaal en relevante info over opruimacties.'

Handhaving

'Het sluikestuk van het zwerfvuilbeleid is natuurlijk de handhaving. Eind 2021 is OVAM gestart met anonieme controles door zwerfvuilhandhavers. Lokale besturen kunnen op hen een beroep doen. Dan doen de handhavers anonieme controles in de gemeenten. Er zijn inmiddels 30 zwerfvuilhandhavers in dienst bij OVAM. In 2022 zijn de controles uitgebouwd en in 2023 is het eerste jaar dat we in volle slagorde anonieme controles op

vraag van gemeentebesturen uitvoeren. Dat resulteerde in 8.700 bestuurlijke verslagen. Er is dus effectief een pakkans. De gemeentelijk sanctionerende ambtenaar beslist dan of er een GAS-boete volgt voor de overtreder.'

Bij Afvalintercommunale Intradura, dat actief is in achttien gemeenten in de Rand en het westen van de provincie Vlaams-Brabant weten ze ook dat de zwerfvuil- en sluikestortproblematiek leeft onder de lokale besturen. 'Wat het sluikestorten betreft, hebben we bijvoorbeeld voor Wemmel de gemeente volledig ontzorgd voor het handhavingsbeleid', zegt woordvoester Ine D'hoë van Intradura. 'Zo plaatsen wij zes (mobiele) camera's in de gemeente en volgen we de verwerking van de beelden op. Haviland maakt dan de GAS-boetes op. Voor Opwijk en Sint-Pieters-Leeuw hebben we een gezamenlijke aankoop van camera's georganiseerd om sluikestorters te kunnen vatten.'

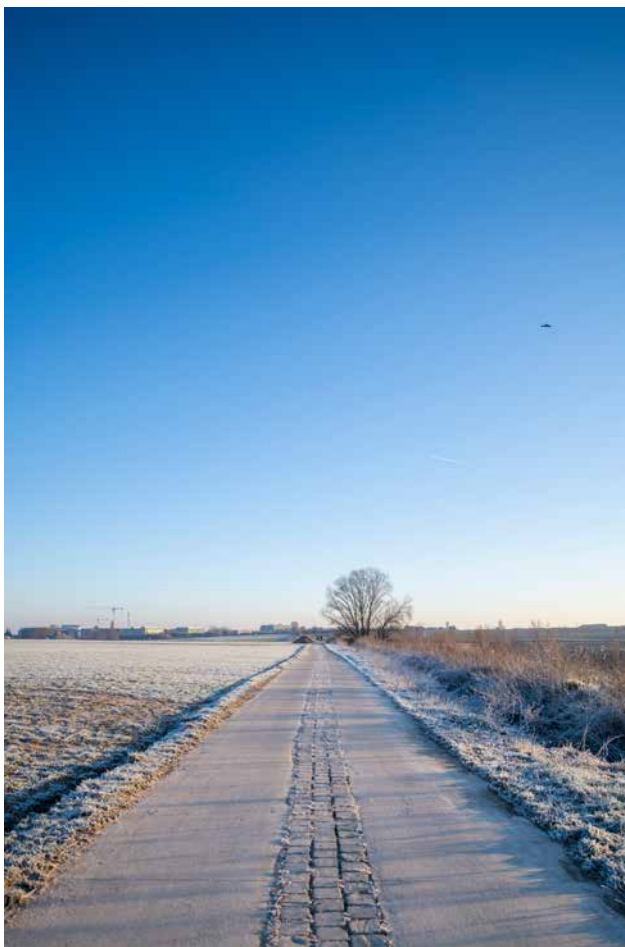
'Daarnaast werkt Intradura ook samen met Beersel, Dilbeek, Halle, Sint-Pieters-Leeuw en Ternat om samen een grote zwerfvuilactie te organiseren. We tonen dan hoeveel zwerfvuil er door vrijwilligers is opgeraapt tijdens de actiemaand van 29 maart tot 26 april en zetten de vaste zwerfvuilmeters en -peters in de bloemetjes. Die actie is enkele jaren geleden begonnen met twee gemeenten die mekaar uitdaagden om zoveel mogelijk zwerfvuil op te ruimen. De schepen van de gemeente die verloor, moest dan zwerfvuil ruimen in de gemeente die won. Het competitieve hebben we er nu uit gehaald. Zo zetten we allemaal samen met vrijwilligers in vijf gemeenten onze schouders onder een grote zwerfvuilactie. Het zien van die grote berg opgehaald zwerfvuil achteraf werkt sensibiliserend.' ●

FR Lutter contre les déchets sauvages

Les déchets et les décharges sauvages dans la Rand sont un phénomène persistant. De plus en plus de personnes se retroussent les manches pour lutter contre ces déchets qui, selon elles, ne font qu'augmenter. Mais est-ce vraiment leur travail? Bien que la quantité de déchets sauvages ait globalement diminué ces dernières années, ce n'est pas ce que pensent les nettoyeurs bénévoles.

Judith Brock, de Peutie, déclare: 'Les déchets sauvages sont un problème persistant dans notre quartier également. Au lieu d'observer simplement ce qui se passe, je me suis retroussé les manches en tant que bénévole dévouée à la cause depuis 7 ans, afin d'œuvrer pour la propreté de Peutie. Deux fois par semaine, je ramasse les déchets dans mon quartier, mais je constate que le problème s'aggrave. Je ne peux pas tourner le dos, pour ainsi dire, qu'il y a déjà de nouveaux déchets sur le trottoir ou dans l'accotement.'

© frc

VLM steunt kleinschalige openruimteprojecten

VLAAMSE RAND Ook in 2025 geeft de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) nieuwe, kleinschalige projecten in de Vlaamse Rand een financieel duwtje. Voorgestelde projecten moeten snel uitvoerbaar zijn en de leefomgeving verbeteren. De VLM is op zoek naar projecten die de omgeving groener maken, de open ruimte beschermen, de landbouw helpen of gemeenschappelijke activiteiten bevorderen. De subsidie bedraagt minimaal 5.000 euro en maximaal 25.000 euro per projectvoorstel en er is een maximale subsidie van 50% van de subsidiëerbare kostprijs.

Gemeenten, publiekrechtelijke rechtspersonen, privaatrechtelijke rechtspersonen of natuurlijke personen die hun werkingsveld in de Vlaamse Rand hebben, kunnen een projectvoorstel indienen. Een projectvoorstel kan digitaal worden ingediend via de website

van de VLM vanaf 1 maart tot 12 juni 2025.

Projectvoorstellen sluiten bij voorkeur aan op de doelstellingen van de landinrichtingsplannen in de Vlaamse Rand om de omgevingskwaliteit en de open ruimte te versterken. De voorkeur gaat uit naar vernieuwende projecten, projecten waarin verschillende partners samenwerken en waarbij verschillende verenigingen en bewoners betrokken worden. Ook als het voorgestelde project een voorbeeldfunctie heeft en als er ruim over wordt gecommuniceerd, maakt het meer kans op ondersteuning. Een goedgekeurd projectvoorstel krijgt uitvoering binnen de twee jaar na het aanvaarden van de subsidie. -LVE

r ruimte.voorderand@vlm.be en www.vlm.be/nl/projecten/vlm-projecten/ruimtevoorderand

Dagopvang op kleine schaal

VILVOORDE De thuiszorgafdeling van Ferm Vilvoorde biedt sinds kort in woonzorgcentrum Filfurdo dagopvang op kleine schaal. 'Dankzij zo'n dagopvang krijgen mantelzorgers de kans om even op adem te komen, terwijl de partner of ouder een fijne tijd doorbrengt met andere gasten', legt coördinator Paulien Pardon uit. 'Iedereen die zoekt naar een dagbesteding of nood heeft aan begeleiding door bijvoorbeeld ziekte of een handicap is welkom. Leeftijd of gezinssituatie maakt niet uit en een zorgnood is geen noodzaak. De dagopvang is er ook voor wie houdt van sociaal contact en biedt voor veel mensen een oplossing tegen vereenzaming. Je kan er koffieklutsen, de krant lezen, koken, kaarten, lezen, wandelen,... Er is ook een ruime badkamer met douche en bad ter beschikking voor de persoonlijke zorg.' De dagopvang is elke werkdag open van 8 tot 18 uur. Aansluiten is mogelijk per halve of hele dag. -TD

f 02 456 01 83 en ppardon@samenferm.be

© dl

© dl

Nenia verkent verlies en rouw

WEMMEL Anouk Sturtewagen uit Wommel is harpiste van het ensemble Revue Blanche. Ze gaan eind maart met *Nenia* in première op het Klarafestival. ‘We maakten onze nieuwe voorstelling samen met audiokunstenaar Katharina Smets en componist Frederik Neyrinck. Het wordt een caleidoscopische verkenning van verlies en rouw’, vertelt Sturtewagen. ‘Enkele jaren geleden stierven Katharina’s moeder en mijn zus aan acute leukemie. De voorstelling is een hedendaagse vertelling gecombineerd met getuigenissen, fieldrecordings en muziek. Frederik Neyrinck zorgt voor een tijdloos repertoire over verlies. Daarbij laat hij zich inspireren door de figuur van Orpheus, de mythische singer-songwriter die zijn geliefde Eurydice uit de onderwereld probeerde te halen.’ *Nenia* is op 26 april ook te zien in CC De Factorij in Zaventem. - TD

We ploeteren allemaal maar wat

VLAANDEREN Begin maart verschijnt het boek *We ploeteren allemaal maar wat (en andere dingen die we van het leven kunnen leren)* van journaliste Ines Minten, die ook jarenlang voor RandKrant schreef. De basis van het boek is de populaire rubriek *De vijf levenslessen* in de krant De Standaard waarin bekende medemensen hun levenslessen delen.

‘De afgelopen zeven jaar deed ik voor die rubriek 160 interviews, die een voor een waardevol waren’, vertelt Minten. ‘Een tijdje geleden kwam van uitgeverij Horizon de vraag om er een boek van te maken. Ik ontrafelde alle artikels en ging op zoek naar rode draden tussen de gesprekken.’ Zo kwam ze tot een aantal thema’s die in veel gesprekken terugkwamen. ‘Een van mijn favoriete thema’s is vertraging en de verwondering die daardoor kansen krijgt. Het is pas als je er in slaagt om echt te vertragen dat je de schoonheid van de dingen kan zien. Maar dat vertragen is makkelijker gezegd dan gedaan, dat merk ik ook bij mezelf.’ - TD

LiFT me up

VILVOORDE Op de Asiat-site in Vilvoorde is de nieuwe werking LiFT van start gegaan. Het gaat om een initiatief van het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW), VDAB, Arktos en de lokale besturen van Zaventem, Machelen, Grimbergen en Vilvoorde. ‘LiFT wil mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt ondersteunen en hen sterker verbinden met zichzelf en de samenleving’, klinkt het bij de initiatiefnemers. ‘Concreet helpen we hen in hun zoektocht naar werk, een opleiding of de juiste hulpverlening en bieden we hen ook een luisterend oor. Samen bepalen we een persoonlijk traject dat helemaal is afgestemd op hun noden. Ze kunnen bij ons ook terecht voor vragen over administratie, financiën, relaties, wonen of welzijn. De ondersteuning is volledig gratis.’ - TD

LiFT, Asiat Park, Kerkhofstraat 8b, Vilvoorde

© dl

© dl

DE MAAND

- De provincie Vlaams-Brabant investeert meer dan 500.000 euro in de aanleg van een nieuw stukje fietssnelweg aan de Indringingsweg in **Vilvoorde**.
- In 2024 telde de provincie Vlaams-Brabant een gemiddelde van 1.261 fietsers per dag op de fietssnelwegen, een stijging van 6,9% in vergelijking met het jaar voordien.
- Politieagenten die in de Vlaamse Rand komen werken, krijgen volgens het nieuwe federale regeerakkoord een premie. Ook het Kanaalplan wordt versterkt.
- Bistro Tembo, het restaurant van het Afrikamuseum in **Tervuren** en een onderdeel van restaurantketen Lunch Garden, sluit definitief de deuren. Tien medewerkers verliezen hun baan.
- **Hoeilaart** gaat alle 50 trage wegen een eigen naambord geven.
- De deelfietsen van Blue-bike aan het station in **Merchtem** verdwijnen omdat er te weinig mensen gebruik van maken.
- **Vilvoorde** start met de restauratie van de historische turnzaal in de voormalige meisjescostschool Les Peupliers, ontworpen door Victor Horta. De zaal wordt omgevormd tot een moderne danszaal voor de stedelijke academie.
- De gemeenten **Zemst**, **Grimbergen**, **Vilvoorde**, vzw Cargovil en het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) willen het sluisstorten langs de R22 Woluwelaan structureel aanpakken door een parkeerverbod en herinrichting van de zone.
- De Sikh-tempel in de Lange Molensstraat in **Vilvoorde** wordt door de burgemeester voor onbepaalde tijd gesloten.
- Een projectontwikkelaar voert tot de zomervakantie 2025 werken

© dl

uit aan het kruispunt van het Woluwedal (R22) met de Grote Kloosterstraat in **Sint-Stevens-Woluwe**, waardoor de middenberm van de R22 en de Grote Kloosterstraat tijdelijk worden afgesloten.

- Het kruispunt Rotterik-Drijpikkel aan de Zijp en de Boechoutlaan (N277) op de grens van **Grimbergen, Wemmel** en **Meise** krijgt veilige fiets- en voetpaden en verkeerslichten.
- De nieuwbouw voor het parket **Halle-Vilvoorde** op de Asphaltcosite in **Asse** zou in 2028 kunnen opstarten. Geraamde kostprijs: 20 miljoen euro.
- **Meise** heeft op de begraafplaats een sterrenweide geopend, een plek waar ouders hun sterrenkinderen kunnen herdenken.
- Bij het Amerikaanse technologiebedrijf Cisco verdwijnen 124 van de 430 banen, het merendeel in de vestiging in **Machelen**.
- Hoeveel natuur is er in elke Vlaams-Brabantse gemeente en hoe scoort die in vergelijking met de rest van Vlaanderen? Dat kom je te weten op provincies.incijfers.be
- De **Alsemberg**, Bruine Put en Beerselberg zitten opnieuw in de wielerklassieker Brabantse Pijl die op 18 april in het provinciedomein van **Huizingen** start.
- In **Hoeilaart** mag Dominique Vanderlinden, uitbater van café Sportecho, zich een jaar ondernemer van het jaar noemen.
- De Plantentuin **Meise** heeft recent een belangrijke mijlpaal bereikt voor het behoud van de inheemse flora. Van 75% van de bedreigde inheemse plantensoorten werden zaden ingezameld en bewaard in de zadenbank.
- Het Brussels Airport Fund, beheerd door de Koning Boudewijnstichting, steunt 13 sociale en ecologische projecten in de omgeving van de luchthaven.
- vzw 'de Rand zoekt onafhankelijke bestuurders. Kandidaturen kunnen tot 2 maart. Meer info via de QR-code. - JH

© d

①

Kasteel, de kortfilm

BEERSEL Binnenkort gaat in cultuurcentrum de Meent in Beersel de kortfilm *Kasteel* van filmmaakster Irina Du Plessis in première. 'Het is een korte thriller die op verschillende locaties in mijn woonplaats Beersel is gefilmd. Een daarvan is het kasteel van Beersel. Daar filmde we onder meer in de hoogste, zuidelijke toren', vertelt Du Plessis. 'Ook het team dat aan de film meewerkt, is uit Beersel of de buurgemeenten. Het scenario van *Kasteel* is in drie talen, maar de nadruk ligt op het Nederlands. Het filmen zelf is intussen afgerond, nu zijn we bezig met het montagewerk. Dat we de première in de Meent houden, is geen toeval, want ook het Cult Café aan het cultuurcentrum doet dienst als decor in *Kasteel*. Ik hoop dat heel wat mensen uit de buurt zullen genieten van deze lokale kortfilm, waarin ze heel wat dingen zullen herkennen.' - TD

www.irinaduplessis.com/kasteel

PajoPower en Druifkracht worden Enebra

PAJOTTENLAND/DRUIVENSTREEK De energiecoöperaties PajoPower uit het Pajottenland en Druifkracht uit de Druivenstreek fuseerden in december vorig jaar tot Enebra, wat staat voor Energie Brabant. De voorbije jaren zetten de twee burgercoöperaties zich elk apart in voor de energietransitie, nu bundelen ze de krachten om nog meer impact te hebben op het vlak van duurzame energie.

De nieuwe coöperatie, die 847 coöperanten telt, wekt momenteel met meer dan 60 projecten zo'n 2.500 MWh aan zonnestroom op per jaar, het equivalent van de energie voor zo'n 1.000 gezinnen. In de toekomst zal ze blijven inzetten op grote zonnepaneleninstallaties, die zo'n 80% van de activiteiten uitmaken. Daarnaast legt de coöperatie zich ook toe op kleinere projecten, zoals autodelen, laadpalen en *relighting* (het vervangen van oude straatverlichting door nieuwe, energiezuinige exemplaren). En ze wil nu ook particulieren helpen bij het opwekken van zonne-energie, met advies en begeleiding van A tot Z.

Om haar toekomstige projecten mee te financieren is Enebra op zoek naar nieuwe coöperanten, en ook de bestaande coöperanten kunnen onbepaald nieuwe aandelen kopen. Om het democratische karakter van de coöperatie te vrijwaren, heeft elke coöperant één stem, ongeacht het aantal aandelen dat hij bezit. En omdat in een coöperatie de nadruk meer ligt op het realiseren van haar doelen dan op het maken van winst, is het dividend dat mag worden uitgekeerd (wettelijk) beperkt tot maximaal 6%. - JH

enebra.be

‘Als mama mijn favoriete dessert maakt, ben ik bezorgd’

Fady Elabed (26) is een multidisciplinaire creatieveling die zich bezighoudt met grafisch design, social media, publiciteit, videowerk en websites. Hij woont in Koekelberg, maar is ook een kind van de Rand. Zo zat hij op school in Don Bosco Halle, presenteerde artistiek werk in CC Westrand, werkt in Vilvoorde bij communicatiebureau Amphion, en komt hij graag in Tervuren.

TEKST Michaël Bellon - FOTO Filip Claessens

Wanneer ervaar je echte geluksmomenten?

‘Wanneer ik na een paar maand eindelijk mijn analoge foto’s te zien krijg. Wanneer ik ’s avonds YouTube kijk tijdens het eten. Tijdens het lopen. Wanneer ik te weten kom dat een van mijn favoriete artiesten in de buurt komt optreden. Wanneer ik mensen op bezoek krijg en we samen een potje gamen. Wanneer ik mezelf trakteer op vettig eten. Wanneer ik mijlpalen behaal waar ik trots op kan zijn. En last but not least: wanneer ik mijn nieuwe creaties kan tonen.’

Wat maakt je ongelukkig?

‘Niet productief zijn. Geen inspiratie hebben. Dingen uitstellen. Alles beginnen overdenken. Mezelf teleurstellen. Mijn onzekerheden benadrukken en te streng zijn voor mezelf. Impulsieve beslissingen nemen waarvan ik later spijt heb. Lui zijn en zaken niet gedaan krijgen. Mijn potentieel niet kunnen vervullen. Mensen niet goed kunnen inschatten.’

Welke jonge mens bewonder je en waarom?

‘Quadeca. Deze YouTuber begon zijn internetcarrière met het maken van FIFA-video’s en het posten van hiphop-covers en

imitaties. Ondertussen is hij voltijds muzikant en post hij zo goed als geen YouTube-video’s meer. Zijn snelle artistieke en muzikale groei is ongelooflijk, want hij is nu één van de artiesten waar ik het meest naar luister. Zijn laatste EP kreeg een 9/10 van niemand minder dan The Needle Drop, een van de bekendste muziekrecensenten.’

Wat zou je meteen doen als je politieke macht had?

‘Sancties uitvaardigen tegen Israël. Humanitaire en financiële hulp bieden aan de Palestijnen. En starten met het heropbouwen en erkennen van mijn thuisland Palestina.’

Welk voorwerp zou je niet kunnen missen behalve je smartphone?

‘Mijn laptop is onmisbaar om creatief bezig te kunnen zijn. Ik zou mijn smartphone kunnen missen mocht ik nooit mijn weg kwijtraken, wat jammer genoeg niet het geval is.’

Wat is het meest speciale dat je persoonlijk al hebt meegemaakt?

‘Toen ik op een avond aan het lopen was in het Elisabethpark begon het opeens te stortregenen terwijl ik in mijn oortjes het liedje Help_yourself van Ezekiel hoorde. Toen voelde ik mij eventjes onoverwinnelijk, vol

van emotie en adrenaline, waardoor ik sneller begon te lopen.’

Wat wil je later worden?

‘Vroeger had ik meteen game-ontwikkelaar geantwoord, maar het is anders gelopen. Vandaag zou ik antwoorden: succesvolle YouTuber.’

Doe eens een toekomstvoorspelling?

‘Dat ik binnen een aantal jaren heb mogen samenwerken met enkele van mijn favoriete artiesten, ervaring heb opgedaan in het buitenland, meer kansen heb gehad om mijn werk tentoon te stellen, en naam heb kunnen maken op creatief vlak.’

Welke film wil je iedereen aanraden?

‘Het meesterwerk *Ratatouille* hebben de meesten al gezien, daarom raad ik graag *Past Lives* aan. Een romantische film over twee Koreaanse klasgenoten die uit elkaar groeien omdat één van hen naar Toronto emigreert. De pure en rauwe emoties zijn heel mooi verfilmd.’

Welk gerecht wordt onderschat?

‘Ik maak me zorgen wanneer mijn mama mijn favoriete dessert klaarmaakt. Zo verslavend! Znoued El Sit komt uit het Midden-Oosten. Het zijn rolletjes gemaakt uit filo-bladerdeeg met een heerlijke ashta vulling. Eerst worden ze gefrituurd en dan bedekt met siroop en pistachenootjes. Vers en warm zijn ze het lekkerst.’

Wat is het mooiste plekje in je omgeving?

‘Het Park van Tervuren. Hier kom ik vaak langs de vijvers lopen, samen met mijn vader. Je kan er ook picknicken, fietsen of het Afrikamuseum bezoeken. ●

‘Ik wil een betere wereld voor alle kinderen’

Je hebt Wim Thiery misschien al gezien in de krant of op het journaal? Als hij gepassioneerd uitlegt waarom we met extreme weerfenomenen te maken krijgen. Dat gebeurt helaas steeds vaker. De gevolgen van klimaatopwarming worden steeds duidelijker. Maar de jonge professor aan de VUB heeft ook goed nieuws: er valt wel degelijk iets aan te doen.

TEKST Anne Peeters – FOTO Filip Claessens

Waarom ben je klimaatwetenschapper geworden?

‘Ik ben eigenlijk begonnen met filosofie te studeren. In mijn middelbare schooltijd was ik een beetje geïnteresseerd in alles, maar ja, dat gaat niet, je moet kiezen. In mijn eerste jaar filosofie merkte ik dat ik de natuurwetenschappelijke kant enorm miste. Daarom begon ik vanaf mijn tweede bachelorjaar filosofie te combineren met geografie. De fysische studie van het klimaat zit daar helemaal in. Die keuze versterkte het gevoel van *dit wil ik doen*. Ik kreeg de kans om op Eramus te gaan naar de universiteit van Zürich, die bekend staat om haar klimaatstudies. Daar heb ik me kunnen specialiseren in klimaatwetenschap.’

Helpt je studie filosofie jou als klimaatwetenschapper?

‘Ja. Je kan dingen in een bepaalde context zien of breder kijken dan het louter natuurwetenschappelijke. Mensen uit verschillende disciplines leggen verschillende accenten. Nu zetten we echt in op demografie: wat betekenen die klimaatveranderingen voor de bevolking?’

Je groeide op in Linkebeek, was er actief in de Chiro. Dat engagement zit ook in je werk als onderzoeker. Is dat soms geen belemmering bij jouw wetenschappelijk werk?

‘Wetenschap is wetenschap, die moet aan de rationaliteit en alle wetenschappelijke criteria voldoen. Dat neemt niet weg dat je als wetenschapper je persoonlijke waarden mag hebben, die je motiveren en stimuleren. Ik geef om het milieu, ik wil een veilige toekomst voor onze kinderen. De wetenschap zelf vraagt om objectiviteit. En transparantie. Je deelt je kennis met de rest van de wereld. Alles wat wij doen, is bekend. Alle data die mijn team en ik produceren zijn publiek, net als alle computercodes. Aan de twijfelaars zou ik zeggen: zoek de fout, want alles is publiek.’

Wetenschap delen, daar ben je intensief mee bezig naast je wetenschappelijk onderzoek. Je geeft veel lezingen, tot op kleuterscholen toe.

‘Als je in een ivoren toren zit, ben je niet goed bezig. Ik beschouw het als mijn verantwoordelijkheid om onze kennis te delen. Daarvoor moet je die wetenschap vertalen naar een

breed publiek. Ja, zelfs tot in de kleuterschool van mijn kinderen toe. Zo hebben we bijvoorbeeld een wetenschappelijk artikel vertaald voor kinderen, en om de resultaten van onze studie bij het brede publiek bekend te maken, ontwikkelden we de website *myclimatefuture.info/nl*. Kennis delen draagt bij tot het beter begrijpen van complexe problemen en op termijn hopelijk ook tot het vinden van oplossingen. Mijn engagement komt voor een groot deel voort vanuit mijn kinderen. Ik wil een betere wereld voor hen en voor alle kinderen.’

Uit jouw onderzoek komt naar voor dat het vooral de huidige jongeren zijn die de prijs zullen betalen.

‘Dat komt inderdaad heel sterk naar voor in onze studie die het vakblad *Science* in 2021 heeft gepubliceerd. Dat is internationaal opgepikt, ook in *The Washington Post* en meer dan 300 andere kranten. In die studie hebben wij voor elke generatie geboren tussen 1960 en 2020 onderzocht hoeveel klimaatextremen je gaat meemaken in je leven als je geboren bent in een bepaald jaar en in een bepaald land. We hebben berekend wat klimaatverandering betekent voor die generaties: hoeveel hittegolven, droogte, overstromingen, bosbranden, mislukte oogsten en tropische cyclonen zal je meemaken? Het resultaat is ontvondend. De studie toont aan dat hoe jonger je vandaag bent hoe meer je de gevolgen van de klimaatverandering zal ondervinden. Bijvoorbeeld: een kind dat vandaag 10 jaar oud is, zal onder een opwarmingsscenario van 3 °C dubbel zoveel bosbranden, dubbel zoveel tropische stormen, 3 keer meer overstromingen, 4 keer meer mislukte oogsten, 5 keer meer droogte en 36 keer meer hittegolven meemaken, vergeleken met leven in een wereld zonder klimaatverandering. Dat is het scenario waar we momenteel met het huidige klimaatbeleid op afstevenen. Daarom is het zo belangrijk dat we er iets aan doen. De kinderen die vandaag nog niet geboren zijn, hebben het meest te verliezen als we naar hogere niveaus van opwarming gaan.’

‘Maar: je kan het ook omdraaien en zeggen dat jongere generaties vandaag het meest te winnen hebben als we actie ondernemen. We zien dat die winst in elk land ter wereld aanwezig is. Als je bijvoorbeeld de opwarming beperkt tot 1,5 °C in plaats van 2,4 °C

EN Drive to educate and tackle climate change

Wim Thiery, a researcher from Beersel, gained international recognition in 2021 for his study on how climate change impacts individuals based on their birth year and location. The findings painted a bleak picture: the younger you are today, the more you will bear the consequences of climate change. ‘The silver lining is that we have the tools to tackle this challenge. It’s imperative to underscore that we can stabilise the effects of global warming.’ The young professor is committed to educating others about climate change. ‘If you’re living in an ivory tower, you’re not doing your job. I see it as my responsibility to share our knowledge. This means simplifying complex scientific ideas so that they can be understood by a broad audience, including pre-school children.’

van de huidige klimaatbeloftes – ik spreek niet van het eigenlijke beleid dat nog slechter is – dan zien we dat die last op de schouders van de jonge generatie met 40% daalt voor hittegolven en tussen de 10% en de 30% voor de vijf andere klimaatextremen. Als we meer klimaatactie ondernemen, is dat dus allemaal directe winst voor de kinderen overal op de wereld.’

Een positieve boodschap voor de doemdenkers.

‘Het goede nieuws is dat we alles in handen hebben om dit probleem op te lossen. Het is belangrijk om dat steeds opnieuw te benadrukken. Het is vandaag mogelijk om die uitstoot razendsnel naar beneden te brengen. We kunnen de opwarming van de aarde stabiliseren. Technologie, financiering en beleid: dat zijn de drie kernwoorden. Helaas, hierop loopt het momenteel vast. Er worden onvoldoende maatregelen genomen om die nieuwe, klimaatvriendelijke technologieën – en in vele gevallen ook goedkopere technologieën – massaal te benutten.’

Je hebt mensen die ervan uitgaan dat het in onze regio wel zal meevallen, met ons gematigd klimaat. Is dat zo?

‘Nee, helemaal niet. Klimaatverandering is overal ter wereld merkbaar. Als je naar de Rand en België kijkt, zijn er drie zaken die je op je radar moet hebben. Ten eerste is er de stijging van de zeespiegel. Als we spreken over 1,5 °C lange termijnopwarming van de aarde, dan is het volgens de huidige wetenschappelijke kennis waarschijnlijk zo dat de Groenlandse en de Arctische ijskap over hun kantelpunt gaan en zullen smelten. Dat is al gauw het equivalent van minstens 10 meter stijging van de zeespiegel, wereldwijd. Als de kustprovincies en de haven van Antwerpen in de problemen komen, kan ik je garanderen dat dat ook problematisch is voor de mensen in de Rand. Heel België wordt daardoor getroffen. Een tweede element zijn de waterbommen. Ik denk dat we afgelopen zomer wel gezien hebben wat die kunnen aanrichten. Ze kunnen overal in Europa voorkomen. Degene die we in 2021 in Wallonië hebben gezien, was een enorme ramp. Maar het is toeval dat het in de Vesder- en de Ourthevallei is gebeurd. Ja, het is puur toeval dat die bom niet boven de Rand is losgebarsten.’

Wat gebeurt er als zo’n waterbom in dichtbevolkte gebieden valt?

‘Dat hebben we in Libië gezien toen een dam doorbrak en een hele stad werd weggevaagd. En in Valencia in Spanje. Daarvoor was er in Centraal-Europa de storm Boris en het effect daarvan op Polen, Tsjechië en Oostenrijk. De beelden die we zien, zijn verschrikkelijk. Als derde element is er nog het steeds stijgende aantal hittegolven. Die slaan extra hard toe in verstedelijkte gebieden. Er is veel steen, beton en asfalt en weinig groen. De hitte van overdag wordt opgeslagen en wordt ’s nachts afgegeven. Het kan niet afkoelen, de hittegolf wordt versterkt. Daarom spreken we van een stedelijk hitte-eiland. De Rand verstedelijkt steeds meer, versteent meer. Dat effect krijg je dan bovenop de gemiddelde opwarming in heel België. Onze hoofdstad en de Rand is een van de hotspots van klimaatverandering. Het maakt Brussel en de Rand zeer kwetsbaar.’

Je hebt pas een Europese beurs binnengehaald. Wat wil je verder onderzoeken?

‘Die Europese onderzoeksbeurs van 2 miljoen euro ga ik met mijn team

gebruiken om de brug te maken tussen klimaatverandering, demografie en gezondheid. We zetten een stap verder om te onderzoeken welke gevolgen klimaatopwarming heeft voor mensen doorheen hun leven. Als een soort Facebook-tijdslijn, zou je kunnen zeggen. Wat als je op een bepaalde plek in een bepaald jaar bent geboren, is wat we tot nu toe hebben onderzocht. Met dit Europees project gaan we een stap verder. We gaan ook kijken naar kwetsbaarheid. Neem nu een hittegolf. Als je een baby bent of een oudere persoon, dan gaat die hittegolf veel grotere risico’s voor jouw gezondheid inhouden dan voor die van een sportieve twintiger. Die evolutie van kwetsbaarheid willen we in kaart brengen. Uiteindelijk willen we berekenen wat het effect is van klimaatverandering op jouw levensverwachting. We combineren daarbij de factoren klimaatverandering, demografie en gezondheid. Dat is *mijn* soort wetenschap. Je hebt wetenschappers die heel diep op een specifieke materie ingaan en je hebt wetenschappers die verschillende punten met elkaar verbinden. Dat laatste is meer hoe ik werk. Ik hoop dat ik mee een verschil kan maken.’ ●

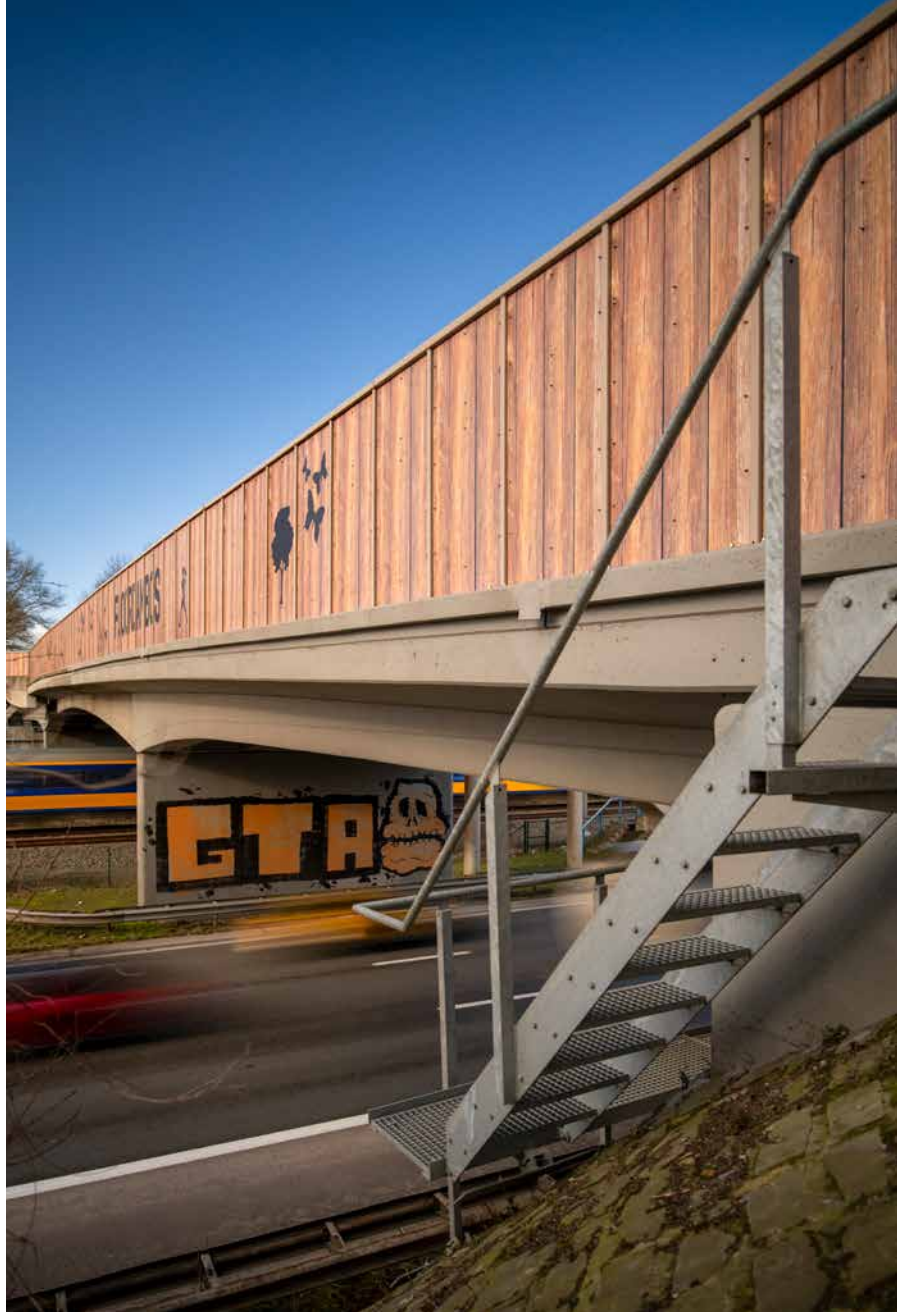
Ⓜ NAAM Wim Thiery – WOONPLAATS Beersel – BEROEP Klimaatonderzoeker

Over dieren die over de autosnelweg lopen

Eind vorig jaar was de bermbrug in de Ravaartstraat, op de grens van Vilvoorde met Machelen en Steenokkerzeel, helemaal afgewerkt. Waar tot voor kort auto's passeerden, is het nu aan fietsers, voetgangers en dieren om de E19 autosnelweg te kruisen. Het mag gezegd: het is een mooi werkstuk.

TEKST Herman Dierickx - FOTO Filip Claessens

Over een lengte van bijna een kilometer stap of rij je via een haarspeldbocht over de brede okergele verharding van de Sint-Martinuslaan tot aan het einde van de boszone, of je stapt gewoon in een rechte lijn en komt via een smaller asgrijs pad op het onverhard wegeltje door het Floordambos. Zo past dit stukje natuur in de Blue Deal, de ontsnippering, de aandacht voor de zwakke weggebruiker, recreatie, het opkrikken van de biodiversiteit,...

Bijzonder boscomplex

Het mooi afgewerkte geheel nodigt uit tot gebruik, zoveel is duidelijk. Een klaphek en veerooster moeten de grotere zoogdieren voorlopig nog weghouden van de gevaarlijke, door auto's gebruikte, Sint-Martinuslaan. Die dieren kunnen voorlopig dus niet vrij van het Floordambos naar het Peutiebos lopen, en dat zal nog niet voor morgen zijn. Eerst komt er immers nog een driejarige monitoring om na te gaan hoe gevaarlijk die secundaire verkeersas is voor mens en dier, en hoeveel dieren van allerlei slag er rondlopen in

het Peutiebos.

Later is nog voorzien in een nieuwe infrastructuur voor fietsers en voetgangers waardoor de auto zich helemaal koest moet houden en de ruimte moet laten aan alle andere gebruikers. Als dat allemaal afgewerkt is, zal je de situatie van vroeger nauwelijks nog herkennen. Dan verdwijnt meteen het klaphek en veerooster met begeleidende omheining, en is er volledige toegang tot elk deel van dit bijzonder boscomplex, dat trouwens ook het brongebied is van de nog zuivere Trawoolbeek.

Pril gebied

De rij wortelkluiten die mensen en dieren van elkaar moet scheiden, oogt indrukwekkend en zal haar rol met verve spelen. Allerlei planten en dieren gaan zich daar ongetwijfeld vestigen, of er minstens even passeren. Ja, ook voor planten kan het een tijdelijke vestigingsplaats zijn, met eerst de mossen en korstmossen, die het geheel voorbereiden op de komst van hogere planten. Al snel zullen kleinere beestjes, zeg maar groepen

zoals insecten en spinnen, zich verkneukelen op deze leuke, nieuwe stek. Daarna krijgen ze ongetwijfeld het gezelschap van muizen, marters, wezels en/of kleine vogels. Voor hen is het te hopen dat al of niet loslopende honden niet voor problemen zorgen, want daar hebben ze het absoluut niet op begrepen. Het is dus aan de baasjes om hun dier kort aan de leiband te houden in deze

“ Al snel zullen kleinere beestjes, zoals insecten en spinnen, zich verkneukelen op deze leuke, nieuwe stek.

uiterst kwetsbare zone. In zo'n pril gebied met veel potentieel is het zaak de natuurlijke ontwikkeling mogelijk te maken door zo weinig mogelijk verstoring te veroorzaken. Elke beginnende stap tot vestiging van nieuwe soorten breekt af als er verstoring optreedt. Het is een delicate fase in de opstart en ontwikkeling van de plaatselijke biodiversiteit die

't Is goed in 't eigen hert te kijken

De vrouwelijke markante figuren zijn niet zo dik gezaaid in de Vlaamse Rand. In het kader van een iets of wat evenredige vertegenwoordiging zijn we er nog steeds naarstig naar op zoek. Wie suggesties heeft, mag die altijd naar de redactie sturen.

TEKST Luc Vander Elst – FOTO Nahon (1921), collectie Letterenhuis Antwerpen

opeens ongekende mogelijkheden heeft om een poot aan de grond te krijgen.

Fijne wandelinfrastructuur

Voor het beheer van het nieuw ingerichte gebied zijn er afspraken gemaakt met de stad Vilvoorde en Mavist, de plaatselijke afdeling van Natuurpunt. Dat is een goede zaak, want zo'n infrastructuur verloedert anders terwijl je er bijstaat, en eens de aftakeling is ingezet gaat het snel bergaf. Het is de uitdrukkelijke bedoeling om dat proces tegen te gaan zodat de investering van 1,2 miljoen euro geen slag in het water is. Over water gesproken: aan het andere uiteinde van het wandelpad is de vroegere natte zone omgevormd tot levendige poelen. Dat zal deugd doen voor de vele waterminnende planten, insecten en amfibieën die daar tot vorig jaar in moeilijke omstandigheden moesten overleven.

Inmiddels levert de volledige zone een fijne wandelinfrastructuur. Vanaf het Peutiebos loop je via de Ravaartstraat naar het Floordambos of ook nog richting Brembosweg, met onderweg een redelijk open en landelijk gebied. Het lawaai van de autosnelweg moet je er jammer genoeg bijnemen, die is nu eenmaal niet weg te denken. Als je aan de Leuvensesteenweg of in de Zandstraat parkeert, kan je via de Peutiebosweg zo in de boszone verdwijnen om de oversteek naar de Ravaartstraat te maken, maar dat is vandaag jammer genoeg nog niet het geval. Je moet sowieso de lawaai-erige Sint-Martinuslaan over die met haar ruw asfalt een hels kabaal maakt wanneer er auto's over rijden. Nog even geduld dus, de apotheose komt er hoogstwaarschijnlijk binnen vijf jaren. Ondertussen kan je al verkennen wat er vandaag is. En dat is toch de moeite waard. ●

Naarstig zoeken bracht ons in Overijse bij Alice Nahon. Ze heeft er nooit echt gewoond, maar ze is er wel twee jaar op internaat geweest. We kennen dichteres Alice Nahon allemaal vooral van dat ene vers dat mensen op een iets rijpere leeftijd bekend in de oren klinkt en het heel vaak op spreukplaatjes bij ouders en grootouders zagen: *'t Is goed in 't eigen hert te kijken, nog even voor het slapengaan, of ik van dageraad tot avond, geen enkel hert heb zeer gedaan.*

Kennen we haar allemaal? Wellicht rijzen er bij de jongere lezers alleen maar vraagtekens bij haar naam. Wel, vergis je niet: er zijn twee scholen naar haar genoemd, in maar liefst dertien gemeenten is er een straat, plein, square of laan naar haar genoemd. En in Overijse staat een borstbeeld van Alice Nahon aan de Brusselsesteenweg 145-147 bij de landbouwhuishoudschool, waar ze van 1911 tot 1913 op internaat zat. Het Sint-Martinus-college noemde ook een campus naar haar.

Herkenbare poëzie

Alice Nahon was het derde kind in een rij van elf kinderen. Geboren op 16 augustus 1896 in een huis op de Grote Markt in Antwerpen en dochter van een Nederlandse boekhandelaar en een vrouw uit Putte bij Mechelen. Telkens als er een broer of zus bijkwam, verhuisde het gezin. Nahon had dus niet bepaald een warme thuis. In de landbouwhuishoudschool in Overijse haalde ze net voor de Eerste Wereldoorlog haar diploma en toen de oorlog uitbrak werd ze leerling-verpleegster in Antwerpen. Daar kwam haar gezondheid zwaar onder druk te staan. Ze kreeg te horen dat ze tuberculose had, een ziekte die besmettelijk en toen nauwelijks behandelbaar was en op termijn tot een gewisse dood zou leiden. Tot eind 1922 bracht ze veel tijd door in sanatoria. Daar schreef ze haar eerste gedichten. In 1920 verscheen haar eerste dichtbundel *Vondelingskens*.

De eerste 200 exemplaren waren in enkele weken uitverkocht en er volgde een tweede druk. Zeer uitzonderlijk in die tijd. Ook haar tweede dichtbundel *Op zachte vooizekens* maakte haar erg geliefd bij een breed publiek.

Ze was een tijdgenote van Paul Van Ostaïjen, maar hun dichtwerk stak schril tegen elkaar af. Hij dichtte experimenteel, avant-gardistisch. Hij bracht eenvoudige, herkenbare poëzie. Van Ostaïjen was een felle criticus van haar werk dat hij afdeed als *prieelpoëzie*. Maar de belangrijke dichter Van Ostaïjen verkocht van zijn bundels hooguit enkele honderden exemplaren. Met een verkoop van meer dan 250.000 dichtbundels is Alice Nahon de best verkopende dichteres van Vlaanderen.

Zwervend bestaan

Toen Alice Nahon vernam dat ze niet aan tbc leed maar aan een chronische bronchitis bracht haar dat opnieuw meer vrijheid. Ze begon een zwervend bestaan en voor haar zwakke gezondheid zocht ze een beter klimaat op in Zwitserland, Italië en Frankrijk. Zonder vaste verblijfplaats reisde ze later als populaire dichteres door Vlaanderen en Nederland. In 1927 werd ze stadsbibliothecaris in Mechelen en een jaar later verscheen haar nieuwe dichtbundel *Schaduw*.

In 1932 werd ze opnieuw ziek. Ze moest ontslag nemen en in mei 1933 overleed ze op 36-jarige leeftijd. Postuum verscheen in 1936 nog de dichtbundel *Maart-April. Jeugdgedichten en nagelaten werken*. In 1970 en 1983 verschenen verzamelde werken van haar. In 2018 werden haar brieven gepubliceerd. Toen werd duidelijk dat Nahon een vastberaden, karaktervolle vrouw was en absoluut niet zo conventioneel als ze altijd in haar poëzie had laten uitschijnen. Nahon ligt begraven op het Schoonselhof in Antwerpen, ongeveer honderd meter verwijderd van haar beroemde tijdgenoot en criticaster Paul Van Ostaïjen. ●

Migratiegolven langs de taalgrens

Eerst de Belgen, dan de Italianen, Spanjaarden, Portugezen, Marokkanen en opnieuw de Belgen. Ook de streek rond de taalgrens kreeg te maken met golven van migratie. Met zoals steeds: mensen op zoek naar werk en een beter leven.

TEKST Koen Demarsin - FOTO Filip Claessens

De Belgen...

'Propriétaire des Forges de Clabecq. 1830-1887' staat te lezen op de voet van het standbeeld van Joseph Auguste Goffin. 'Ses employés et ses ouvriers reconnaissant'. Welvaartcreatie was in de 19e eeuw vooral eenrichtingsverkeer. De arbeiders kwamen wel naar hem toe. En dat was ook zo. Ze kwamen toen vooral uit de brede omgeving: Edingen, Heikruis, Halle of Lembeek of van nog verder, uit Dworp bijvoorbeeld. De staalfabriek en de andere bedrijven zorgden voor werk. Klabbeek en Tubeke werden een smeltkroes van Waalse dialecten uit het zuiden en Vlaamse uit het noorden. Aan het einde van de 19e eeuw woonden er veel minder mensen dan dat er pendelaars uit de brede omgeving kwamen, maar dat veranderde begin 20e eeuw toen de fabrieken ook in huisvesting investeerden en de Belgen die er werkten er uiteindelijk ook gingen wonen en er gezinnen stichtten, vaak tweetalige. Dat bleef zo tot in de jaren 1980 toen de fabrieken één na één sloten. Met het verdwijnen van de werkgelegenheid verdween de gelegenheid om de taalgrens over te steken.

'Hier rust Vogelee, Felix echt. Van Leunens Jeanne', gestorven op 5 juni 1963. Of Philippe Denayer, die niet veel later stierf, in 1964. Het plaatselijke kerkhof volgde de ontwikkeling van het dorp. Her en der liggen wat graven met een Nederlandstalig opschrift, de laatste uit de jaren 1960. Op het moment dat het Nederlands verdwijnt, komt er plaats voor iets anders.

De Italianen...

*Ho tu chepassi
Ricordati dimè!
Perchè io ero come te
E tu un giorno sarai
Come mè*

*Jij die voorbijgaat
Denk aan mij!
Want ik was zoals jij
En op een dag
Zal je zijn zoals ik*

Giovanna Palascino stierf op een augustusdag in 1968. Een kind nog, met de twijfelachtige eer om hier als een van de eerste Italianen te zijn begraven in het nieuwe dorp van haar ouders. Zij kwamen naar hier voor de werkgelegenheid, zoveel is zeker. De naam Palascino komt maar zelden voor. Een twintigtal families zijn er nog in Sicilië in Zuid-Italië en nog enkele keren komt de naam voor in Lombardije, Ligurië en Piemonte in het industriële noordwesten. En in België. Een keer nabij Bergen, een keer Charleroi en hier in Tubeke. Palascino werd een familie van de migratie.

Steenkool was essentieel voor de materiele en morele opbouw van België en Europa dat in 1945 nog maar net uit de Tweede Wereldoorlog kwam. Het aantal mijnwerkers was gehalveerd en de mijnactiviteit was drastisch gedaald. En wie van de Belgen wilde aan het eind van de oorlog nog in de mijnen aan de slag? Het was een ellendig beroep en de afkeer was groot. Maar treinen, fabrieken,

stroomvoorziening, verwarming,... alles draaide op kolen en dus zat België met een probleem. Tegenover de Belgische krapte stond het Italiaanse bevolkingsoverschot. Na de oorlog heerste politieke chaos in het land, er was een torenhoge werkloosheid en Italië zocht naar middelen om haar bevolkingsoverschot en armoede onder controle te krijgen: emigratie. Werknemers in ruil voor steenkool. Italië en België ondertekenden op 12 maart 1946 hun akkoord dat beide landen uit het slop moest helpen.

De inwijking van Italiaanse gastarbeiders volgde snel en het bleef niet tot de mijnbouw beperkt. Langs de taalgrens kwamen ze aan in Quenast om in de porfiergroeves te werken. Omstreeks dezelfde tijd kwamen ze ook naar Tubeke, voornamelijk voor werk in de metaalindustrie. Daarmee trok de industrie uit Tubeke en Klabbeek voor het eerst niet alleen arbeiders uit de buurt aan.

In vergelijking met het aantal Italianen in de Waalse steenkoolbeken of in Limburg was hun aantal beperkt, maar hun aanwezigheid bleef niet onopgemerkt. 'Thuis hadden we een winkel in kruidenierswaren, fruit en groenten enzo', zegt Dirk Vandenas uit Lembeek. 'En daarnaast reden we met onze waren rond. Mijn grootvader begon ermee in de jaren 1960 en daarna mijn vader. Dat ging zo door tot in de jaren 1980.' Ze reden met hun koopwaar rond in de brede omgeving en trokken ook de taalgrens over richting Tubeke en Klabbeek. Naast de vele Vlaamse families die er toen nog woonden, herinnert Dirk zich vooral de Italianen. 'Dat waren goede *tournees*, zoals we dat hier zeggen. De Italianen waren de beste klanten, zonder uitzondering, goed voor zeker de helft van het zakencijfer. Bij ons stond kwaliteit hoog in het vaandel en dat konden ze blijkbaar appreciëren.' Vandaag vormen de Italianen met 34% nog steeds de grootste groep onder de niet-Belgen in Tubeke en dat is los van het aantal Belgen van Italiaanse afkomst.

De Italianen gingen werken en wonen in de dorpen waar een beperkte maar beduidende industrie te vinden was. De taalgrensstreek tussen Tubeke en Edingen werd hun *pied à terre* in België en soms ook een bruggehoofd tussen België en Italië. Rebecq is verzusterd met Monghidoro, een gemeente van Bologna in de regio Emilia Romagna. Sinds 1946 kwamen er Italianen uit dat dorp werken in de groeve van Quenast. Tubeke is verzusterd met Scandiano uit dezelfde

DE Migrationswellen entlang der Sprachgrenze

Erst die Belgier, dann die Italiener, Spanier, Portugiesen, Marokkaner und wieder die Belgier. Auch das Gebiet rund um die Sprachgrenze erlebte Migrationswellen. Mit dabei wie immer: Menschen auf der Suche nach Arbeit und einem besseren Leben. Die Ankunft der Migranten im Zenne-Tal südlich von Brüssel und entlang der Sprachgrenze erfolgte zu einer Zeit, als die Sprachgrenze rechtlich und faktisch stärker im Vordergrund stand. Aber für die neuen Bewohner war die Sprachgrenze nicht ihre erste Sorge, und jetzt ist das Gebiet bedeutend vielfältiger geworden.

Ⓜ Het graf van de jonge, Italiaanse Giovanna Palascino.

Italiaanse regio. De komst van de Italiaanse inwijkelingen leverde ook de kleine gemeente Bever een Italiaanse verbroedering op, al ging dat eerder langs een omweg. 'We zijn al lang verbroederd met Arba in Noord-Italië', zei wijlen Simon Driscart die er begin jaren 1990 burgemeester was. 'Ook Arba is klein, zo klein dat het beter past bij een kleine gemeente als Bever dan pakweg een stad. We kregen de stedenband feitelijk aangeboden door de burgemeester van Edingen, nochtans een socialist. Die zei toen: Simon, dat past beter bij jullie. En zo is het gekomen. Het was de tijd dat er gemakkelijker tussen gemeenten gemarchandeerd werd, over de gemeenten heen, maar ook over de taalgrens heen.' Intussen verwaterde de band met Arba en kwam Bever in aanraking met de grenzen binnen Europa zelf. 'De nieuwe regeringen hé', zei Driscart. In Arba kwam Forza Italia aan de macht en die partij had het niet zo met Europa, dus moest Bever naar een andere zusterstad op zoek, en die vond ze in het kleine Jardin in Frankrijk.

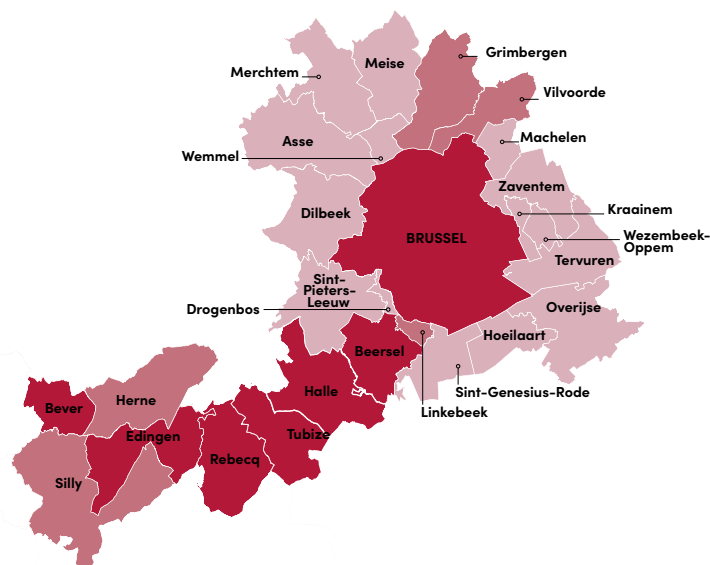
De Brusselse Maghrebijnen...

De Marque, Bonin, Maeck, Baldassare, Fouad,... Aan de brievenbussen in de cités van Tubize hangt de diversiteit naast elkaar. Nog geen tien jaar na de komst van de eerste Italiaanse migranten, was de Italiaanse overheid steeds minder happig om de eigen arbeiders zomaar naar België te sturen. De werkomstandigheden in de mijnen bleven

ronduit gevaarlijk, de huisvesting ondermaats en het was vooral ook de mijnramp van Le Bois du Cazier nabij Marcinelle op 8 augustus 1956, waar 262 kompels stierven waaronder 136 Italianen, die de symbolische deur dichtdeed voor de komst van nog meer Italiaanse werkkrachten naar België. Intussen waren er tussen België en andere landen uit het Middellandse Zeegebied nieuwe contacten ontstaan over migratie: eerst met Spanje en Portugal, daarna met Marokko.

België verwelkomde Marokkaanse arbeiders, in de praktijk vanaf 1963 en officieel een jaar later. De motieven bleven gelijkaardig, België had blijvend nood aan arbeiders om haar economie draaiende te houden en voor Marokko was migratie een oplossing om interne politieke en demografische moeilijkheden het hoofd te bieden, in casu de heropstart van het land nadat het in 1956 haar onafhankelijkheid had herwonnen van Frankrijk en Spanje, de hervorming van de economie en de landbouw en het oplossen van een binnenlandse opstand in het Rif-gebergte.

De vader van Moustapha Akkouh, voorzitter van de moskee van Halle, was er vroeg bij. 'Ik denk dat er zowat vier families naar hier zijn gekomen in de jaren 1960. Mijn vader kwam in 1963 naar Ruisbroek, ging daarna naar Frankrijk, dan naar Duitsland en dan weer naar België. Ik ben hem uiteindelijk met mijn moeder en twee zusters in

1967 nagereisd. 28 maart 1967 was dat.' Die aankomst verliep in het begin niet eenvoudig. 'Mijn vader was militair in het Spaanse leger en daarna in het Marokkaanse. Wij hadden het niet nodig om naar hier te komen. Ik was in een Spaanse school en ik spreek vlot Spaans. En dan, voilà, als je van een land met mooi weer komt en veel ruimte hebt en dan naar Huizingen komt naar een klein huisje waar het koud is en je hebt nooit sneeuw gezien... Die eerste zes maanden waren heel moeilijk.' Voor die moeilijke overstap was de nabijheid van gelijkgezinden belangrijk.

Brussel als aantrekkingspool

Vanaf de jaren 1960 werd Brussel een aankomstplek voor migranten en een aantrekkingspool, want de industrie langs de Zenne en het kanaal draaide nog goed. Daarnaast was er werk genoeg in de bouw of ter ondersteuning van de dienstensector, want Brussel was een snelgroeiende stad en telde een veelheid aan uitvoerende banen waarvoor nog amper Belgen te vinden waren. Dat gat vulden de migranten op, net als de onderkomen huizen in de stad die de Belgen achterlieten toen die ruimer in de groene stadsrand gingen wonen. Die huizen bevonden zich langs de industrie-as Anderlecht, Molenbeek en Vorst en vanaf de jaren 1980 ook verder langs het kanaal richting Vilvoorde in het noorden en Halle en Tubeke in het zuiden, niet toevallig de buurten waar ook al eerder de Zuid-Europeanen waren neergestreken. Ze legden de blauwdruk voor latere inwijkelingen vanuit de Middellandse Zeelanden. Nog steeds zijn naast het aantal Italianen en het aantal Belgen met een migratieachtergrond 15% van het aantal buitenlanders in Tubeke van Spaanse of Portugese afkomst en 6% van Marokkaanse.

Waal of Vlaming?

De komst van Italianen en Marokkanen in de Zennevallei ten zuiden van Brussel en langs de taalgrens, gebeurde in een periode dat de taalgrens nadrukkelijker op de voorgrond trad, zowel juridisch als in de feiten. Zoals elders in België raakte de industrie langs de Zennevallei in de jaren 1980 in het slop en na het verdwijnen van de Forges en andere fabrieken in Tubeke en Klabbek moesten Vlamingen niet meer de taalgrens over op zoek naar werk. Het Nederlands verdween er uit het straatbeeld en gezinnen werden minder tweetalig. Tubeke werd een Franstalige stad. In 1995, een jaar voor het definitieve einde van de hoogovens, splitste ook nog de provincie Brabant in Vlaams-Brabant en Waals-Brabant, waardoor de inwoners langs beide kanten van de grens nog nadrukkelijker Waal of Vlaming werden. Maar dat gold dus niet voor iedereen.

Tegen de tijdgeest in verhuisden Marokkaanse inwijkelingen vanuit het Brusselse naar Halle of Tubeke. De groei van de moskee in Halle weerspiegelt de groeiende diversiteit en inbedding in de streek. 'Meer dan 80% van onze leden zijn Hallenaren of komen uit de buurt: Lembeek, Essenbeek, Buizingen', zegt Akkouh. 'En dan heb je mensen uit Huizingen, Beersel, Tubeke, een beetje uit Enghien en het Pajottenland.' Ze deden wat ook andere inwijkelingen doen die rond Brussel hun plek zoeken en voor wie de gevoeligheden rond de taalgrens onbekend zijn of toch op zijn minst ondergeschikt aan hun noden: een bereikbare en betaalbare plek zoeken dicht bij de stad, werkgelegenheid en onder de mensen leven die ze kennen. De politieke geschiedenis van België woog op dat gebied voor hen iets minder zwaar door. Hoewel...

Opnieuw de (nieuwe) Belgen...

Wie Tubeke begin jaren 2000 vanuit het zuiden naderde, zag de hoogovens als de toegangspoort tot de stad. Vandaag is dat baken een woontoren. Al is het kanaal geen zee, het blijft water om over uit te kijken en zonder de uitwasemingen van de fabrieken kan dat in alle helderheid. Tubeke vervelt van een industrieel dorp naar een grootstedelijke voorstad, haar arbeid bestaat niet meer uit handwerk, maar uit het denkwerk van haar bewoners, de pendelaars van de dienstensector. Nu is de rol van Brussel als knooppunt van de diensten- en logistieke sector de oorzaak voor de nieuwe bevolkingstoeeloop. Tubeke is een opstap naar Brussel voor Waalse nieuwkomers, want wonen is

er nog betaalbaar en het taalregime Frans. Naast Waalse inwoners blijft Tubeke ook Brusselaars aantrekken, want ook vandaar blijven mensen toestromen op zoek naar hun voorstedelijke eindbestemming. Franstaligen, Nederlandstaligen Zuid-Europeaanen, Oost-Europeaanen, Maghrebijnen. Over minderheidsgroepen spreken we intussen al niet meer, ook niet binnen de minderheidsgroepen van weleer. 'Nu is dat bij ons de wereld geworden hé', zegt Akkouh. 'Europa, Azië, Afrika. Het is diverser geworden. En de taal verandert ook. Vroeger was het meer Franstalig, nu is het Engelstaliger. De laatste tien jaar komen er veel moslim-Indiërs bij die bij Colruyt werken, maar we zien ook vluchtelingen. De meeste talen die hier gesproken worden zijn Nederlands, Engels, Berbers en Frans. De oude Marokkaanse generatie bestaat niet meer. Ze zijn in de massa opgenomen. En dat is voor een aantal mensen die in een kleine cocon leven wat moeilijker. Maar dat komt, petit à petit.'

...en daarna?

Terwijl Tubeke stad werd, bleef haar deelgemeente Klabbek een uit de kluiten gewassen dorp. Het had nochtans anders kunnen zijn. Bovenaan het dorp reiken de tuinwijken uit de jaren 1960 – netjes met voortuin, garage en brede vensters in een friswitte gevel – al tot aan het bos van Lembeek in het noordoosten. Naar het noorden is nog gebiedsuitbreiding mogelijk. Nummer 21, nummer 23, daar waar het veld begint, lijkt de Avenue des Mésanges te wachten op de volgende huisnummers die

moeten worden toegevoegd aan het voorlopige einde van de straat. De uitbreiding lijkt er voorlopig niet te komen. Sinds de jaren 1960 ging het langzaam bergaf met de industrie en was verkavelen geen noodzaak meer.

Aan het andere eind van de Avenue des Mésanges, voorbij het veld ligt de nieuwe begraafplaats van Klabbek, pal op de taalgrens tegen Halle. Prominent aan het begin van de begraafplaats ligt Adelma Marina, Peruaanse, Tubeekse, 37 jaar oud en moeder van een tweeling toen ze op 22 maart 2016 stierf tijdens de aanslag op de luchthaven van Zaventem. Een dochter van de migratie met de twijfelachtige eer om hier te zijn begraven met een steen als monument die gedenkt dat de grens tussen kansen krijgen en verloren raken soms smal is.

*Voorbijganger, denk aan mij
Het had heel anders kunnen zijn •*

- Voor de geschiedenis van de migratie in België ben ik schatplichtig aan Tom Naegels. *Nieuw België. Een migratiegeschiedenis*. Uitgeverij Lannoo, 2021.
- Met dank ook aan Luc Delporte, conservator van het Musée de la Porte in Tubeke, voor de historische achtergrondinformatie over Tubeke en Klabbek.

Dit artikel werd gerealiseerd met de steun van het Fonds Pascal Decroos voor bijzondere journalistiek.

📍 In Tubize.

Sluwe vossenstreken

**Van den vos Reynaerde – kortweg
Reinaert de Vos – is het bekende
Middelnederlandse dierengedicht over
de sluwe vos die uitgroeide tot een van
Vlaanderen meest geliefde slechteriken.
Wie beter dan Dimitri Leue om met deze
klassieker aan de slag te gaan?**

TEKST Michaël Bellon – FOTO Diego Franssens

De oorspronkelijke Van den vos Reynaerde werd geschreven tussen 1257 en 1271 door ene Willem die madocke makede (Willem die ook Madoc schreef). Het is een dierenepos in 3.469 verzen, dat kritiek geeft op mens en maatschappij.

Het verhaal begint wanneer alle dieren op de hofdag van Koning Nobel de Leeuw verschijnen om hun beklag te doen over de schanddaden van Reinaert, die als enige afwezig blijft. Daarna ontstaat een lange intrige waarbij alle dieren betrokken raken, en waarbij Reinaert met zijn wrede leugens en listen nog veel meer slachtoffers maakt dan voorheen.

Zou het geen goed idee zijn om comedian en acteur Han Coucke in de pels van Reinaert te laten kruipen en Frank Focketyn de goedgelovige leeuw Nobel te laten spelen? Om Inge Paulussen als Grimbert de das te laten pleiten voor haar neef de vos en Jonas Leemans zijn wraakgevoelens de vrije loop te laten gaan als de wolf Isengrijn. Dat vroeg Dimitri Leue zich af toen hij zijn toneelversie schreef en regisseerde.

Waarom ben je gefascineerd door de figuur van Reinaert?

Dimitri Leue: 'Daar zit een emotioneel kantje aan. Tijdens de coronaperiode heb ik een schoendoos geopend die al heel lang bij ons thuis lag, maar die ik een beetje was vergeten. Er zaten allemaal boeken in die mijn overleden grootvader doelbewust aan mij wilde schenken. Helemaal bovenaan lag een oud, vergeeld exemplaar van Reinaert de Vos, in

de 19e eeuwse versie van Jan Frans Willems, dat bijna uit elkaar viel. Met daarin krantenartikelen over Reinaert die hij had uitgeknipt.'

'Ik ben dat boekje meteen beginnen lezen in de tijd waarin men het ook voortdurend had over de Vlaamse canon. En ik begreep waarom Reinaert de tand des tijds heeft doorstaan. Het is een heel universeel verhaal over macht, waarheid en leugen, en over de menselijke natuur. Hoeveel van de natuur zit nog in de mens en hoeveel onderdrukken we? Dat sprak mij aan. Net zoals de humor die ook al in de oude versie zat.'

Ga je het integrale verhaal met alle personages hernemen?

'Het is een verhaal met ook moord en verkrachting, en dus niet bedoeld voor jonge kinderen. Het is een avondvoorstelling voor volwassenen en kinderen vanaf veertien jaar. Maar we willen wel dat die middelbare schoolieren, die op school over Reinaert de Vos leren, de volledige versie te horen krijgen.'

Een verhaal van een slechterik die met van alles weggomt blijft ons aantrekken?

'Dat soort vragen stellen wij ons op het podium. Hoe komt het nu toch dat een slechterik sympathiek wordt bevonden? En dat wij als Vlamingen zo'n smeerpap als een volksfiguur aanbidden? Want overal staan er standbeelden en hangen er afbeeldingen van Reinaert. Hebben wij niet door dat hij een monster is? Het klinkt positief dat je je uit de nesten kan werken zoals hij doet, maar hij

doet daar zulke verschrikkelijke dingen voor dat het toch een wonder is dat hij zo geliefd is.'

Is het zijn sluwheid en intelligentie die we bewonderen?

'Volgens mij zijn de andere dieren vooral dom, naïef en ijdel. Schrijver Willem bedacht hen met uitvergrotingen van slechte eigenschappen zoals hebzucht, ijdelheid en wraakzucht, waardoor het voor Reinaert makkelijk wordt om hen te manipuleren. Hij vindt gewoon hun zwakke plekken en duwt daar op door.'

Reinaert verleidt met zijn taal. Het epos gaat ook over pleiten en redenaarskunst. Dat moet jou als liefhebber van taal wel liggen.

'Ik heb geprobeerd om alle personages hun eigen idioom te geven en zelfs om stukken uit het origineel te laten doorklinken. Dus ja, we zijn zeker met taal bezig geweest, net omdat het ook over die Vlaamse canon gaat. Het is een zoektocht naar wat Vlaams is, en hoe Vlaams dat zou moeten klinken. Mag daar Engels bij? Tussentaal? Zelfs Willem die madocke maakte, doet nog mee. Er zijn momenten waarop Vos zich afvraagt of Willem wel akkoord zou gaan met de keuzes die wij maken. ●

Van den vos die amoc maecte

Dimitri Leue

ZA – 29 MAA – 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA – 5 APR – 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

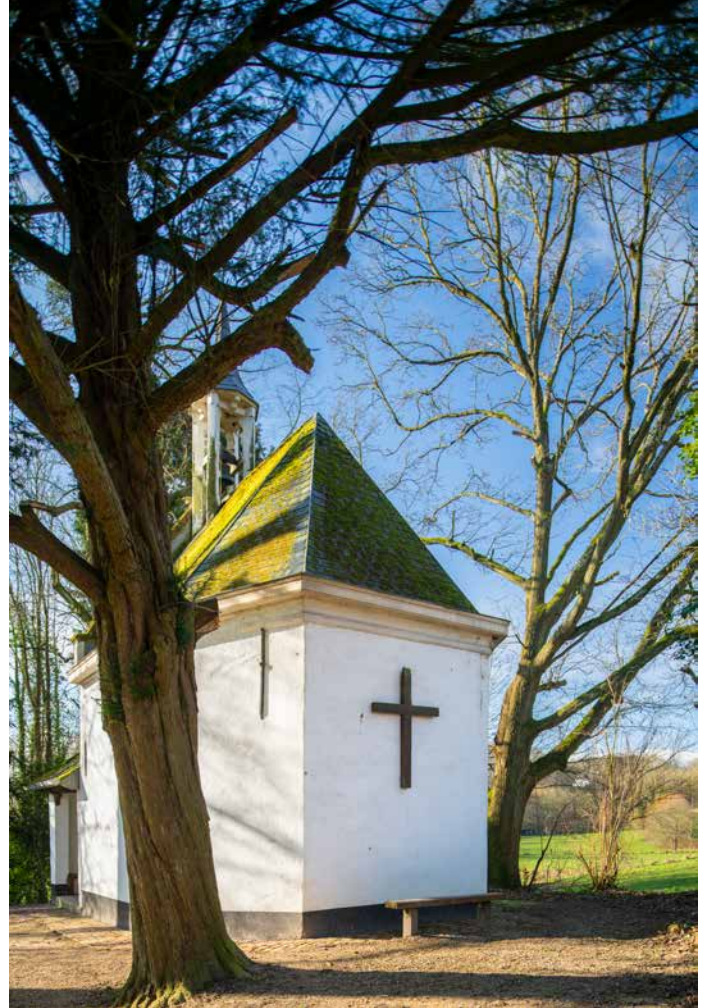

Grote Routepaden – etappe 6

Van Asse naar Tenberg

Deze maand staat een erg pittige etappe door de Brabantse Kouters op het wandelprogramma van Willemien en Gerard. Ze brengt hen langs trage wegen die diep ingesneden beekvalleien doorkruisen, van Asse over Asse-Ter-Heide en Asbeek naar Tenberg.

TEKST Gerard Hautekeur – FOTO Filip Claessens

ⓘ Een bedevaart begon met een gebed aan de Kruisborrekapel in Asse.

De zon schijnt en de lucht is hemelsblauw. Van bij de start overheerst een vakantiegevoel, temeer omdat dit een traject van de GR Groene Gordel is met het hoogste percentage van onverharde of semiverharde paden. Na amper 300 meter verlaten we een woonstraat en bevinden we ons tussen de glooiende akkers en weilanden van de Brabantse Kouters.

Kabouterbos

Langs het Kabouterpad valt onze blik op een mini-kabouterdorp: een kerkje, enkele huizen, hoeven en stallen gebouwd op houten paaltjes. Het is een kindvriendelijk initiatief van het *Huis van het Kind* van Asse. We ontmoeten er de sportieve, tachtigjarige Leo die sinds hij met pensioen is iedere dag 10 km stapt. Hij woont al langer in Asse, maar hij heeft de streek pas echt leren kennen tijdens zijn dagelijkse, onverdroten wandelingen. Hij blaakt van gezondheid en vertelt enthousiast over bezienswaardigheden op ons traject.

Hopcultuur

In de berm van de spoorweg vinden we enkele wilde hopperanken. Verderop langs de Dorenweg, een kleine 400 m buiten het parcours van de GR Groene Gordel, staat een hoppeveld van 40 are. Op die plek vind je ook de sculpturen van kunstenaar Peter Schoutsen met de uitbeelding van de namen van zes hopheiligen. Joris Vanderveken, de voorzitter van de vzw Orde van de Groene Bel, vertelt

dat de hopteelt eeuwenlang goed gedijde op de vruchtbare leemgronden van Asse, Opwijk, Dilbeek, Affligem en Aalst, maar de duimen moest leggen voor de buitenlandse concurrentie. 'Toch wordt er in de streek nog 10 ha hoppe geteeld. Onze vzw is eigenlijk een coöperatieve vereniging die de landbouweconomie in de hopteelt stimuleert. In de maand maart begint het hopseizoen en kun je de hopscheuten oogsten, een delicatessen in de restaurants. In september is de tijd rijp voor de oogst van de hopbellen, waarin brouwers van streekbieren geïnteresseerd zijn. Het folkloristische jaarlijkse Hopdorp en de tweejaarlijkse Hopduvelfeesten wijzen op de hechte band van Asse met de hopcultuur.'

We slaan het Wolfstraatje in en hebben uitzicht op de vallei van de Kloosterbeek. In de verte zien we de *Eiffeltoren* van Asse. Het overgebleven geraamte van de uitgerande kerktoeren in Asse centrum roept onwillekeurig het beeld op van het Parijse monument. Willemien merkt op dat in deze prachtige, rustgevende natuurlijke omgeving het autogeraas van de snelweg nooit echt weg is. Het geluid sterft pas helemaal uit bij het betreden van het Kartelobos, dat licht doorschijnend is en ons verrast met een kwetterend vogelconcert. Na het verlaten van dit bos komen we langs enorme hoevegebouwen met grote stallen in uitgestrekte landbouwgebieden. Niet verwonderlijk, want Asse is de gemeente in de Rand met het grootste landbouwareaal. We steken de drukke

Dendermondsesteenweg over en er wachten ons twee kleine bronbosjes, die van de Beekant en de Puttenbeek. Iets verderop, aan de Schaapeuzel, ligt het landbouwmuseum. Het is dicht, maar Leona die in de voortuin bezig is, nodigt ons uit om een kijkje te nemen.

De Vedderboom

Ben en Leona Verhaevert verzamelen al 20 jaar oude landbouwmachines. Ben begint tijdens zijn rondleiding bij de handwerktuigen. 'Daarna kwamen er zwaardere ploegen, eggen, karren en allerlei machines die door een of meerdere paarden werden getrokken. De paardenkracht werd in de loop der jaren systematisch door tractoren vervangen.' In de thematisch ingedeelde zalen rollen we van de ene verbazing in de andere, verrast door de erg gevarieerde collectie. Waarom het museum-café de *Vedderboom* wordt genoemd? 'Het is een typisch Mazenzeels dialectwoord en verwijst naar het stuk hout dat werd gebruikt om twee paarden voor een ploeg of kar te spannen. Mijn vrouw en ik trekken dit museum ook samen,' benadrukt Ben om de betekenis van Vedderboom in de verf te zetten. 'Iedere derde zondag van de maand zijn we open. Ook op andere dagen, maar dan op vraag van groepen, verenigingen of families. Velen komen af op de oude volksspelen of nemen deel aan de folklorestoet met huifkarren, getrokken door onze fjordenpaarden. De bezoekers betalen geen inkom, maar kunnen hier wel iets consumeren.' Het levenswerk

van Ben en Leona wordt door de kinderen voortgezet, die nu al geregeld inspringen.

Kravaalbos

De GR Groene Gordel leidt ons vervolgens naar het 80 ha grootte Kravaalbos dat zich uitstrekt over vier (deel)gemeenten: Meldert, Baardgem, Asse-Ter-Heide en Mazenzele. In de middeleeuwen was het bos erg gegeerd omwille van de zandsteengroeve, ontgonnen door de Abdij van Affligem. Niet alleen voor de bouw van kerken en gebouwen in de omgeving, maar zelfs voor de kathedraal van Antwerpen en Amiens werd die zandsteen benut. De grote vijver in het bos is een overblijfsel van de steengroeve. Het eikenbeukenbos is in de maanden maart-april een echte trekpleister. Bosanemonen en wilde hyacinten kleuren het bos dan wit en paars. De kleurenpracht is een streling voor het oog.

Bij het verlaten van het bos maken we een klein ommetje voor een tussenstop in het café *Kravaalbos Bij Stinne*. We zijn blij dat we even de benen kunnen strekken op het terras van dit typische bruine volkscafé met aanpalend voetbalveld. In Vlaanderen werd het ruimer bekend als locatie voor de laatste twee speelfilms van FC De Kampioenen. Na de dood van Stinne, die tot haar 91e achter de toog stond, is het enkel nog open op vrijdag en in het weekend. Het café blijft de vaste stek voor de voetbalsupporters van de lokale mannen- en vrouwenploeg.

Voorbij de Gentssteenweg in Asse-Ter-Heide gaat het bergaf via smalle paden. Af en toe houden we halt om volop te genieten van het panoramisch uitzicht op de vallei van de Grote Wijsbeek. In Asbeek centrum trekt niet alleen de merkwaardige art-decokerk onze aandacht, maar ook het ernaast gelegen café Stylemans. De niet meer zo jonge café-bazin, die kwiek achter de toog staat, is geen spraakwaterfall maar ze vertelt trots dat ze tot de derde generatie behoort die dit café openhoudt. Bovendien heeft haar zoon interesse om de zaak over te nemen. Het is nog zowat de enige ontmoetingsplek in Asbeek.

Kruisborre-omweging

Na Asbeek hebben we twee derde van de etappe afgelegd, maar er wacht ons nog een zeer pittig traject. Wat volgt is een afwisseling van golvende weiden, tuinen en bosjes. Op een zitbank aan de hoge kasteelmuur zien we uit op weilanden waar schapen en majestueuze renpaarden vredig grazen. Hierna maken we ons op voor de Kruisborre-omweging. Ik heb af te rekenen met een dipje en de erg steile paadjes hebben

voor mij veel weg van een calvarietocht.

Al in de 14e eeuw werd Asse een bekend bedevaartsoord. De *boetetocht* begon aan de Kruisborrekapel en de omweging liep langs de andere vijf kapelletjes. Het valt ons op dat die kapelletjes en de omgeving door de plaatselijke eigenaars goed worden onderhouden. Een vader is met zijn zoon de beschadigde voet van een kapel met grote toewijding aan het opknappen. De houtkanten en de bomenrijen bieden een uitgelezen decor voor de legendes die ieder van de kapellen omhullen. De kapelletjes nodigen uit tot verstillen en bezinning. Na onze *boetetocht* hebben we wel een frisdrank verdiend. Op weg naar het café Boon aan de Mazier vernemen we van Jurgen dat na het overlijden van de uitbaatster de zaak dicht is.

Wijnbouwer

Jurgen leest ongetwijfeld de teleurstelling op ons gezicht en nodigt ons uit om bij hem iets te drinken. Als we ons in de zetels in de veranda neervlijen, kijken we vertederd naar de schildpadjes in de zandbak. Onze begeesterende gastheer is van kinds af helemaal weg van schildpadden. Bovendien blijkt hij de allereerste wijnmaker van Asse te zijn. Nabij het Hambos heeft hij zijn druivenserras gebouwd, aangevuld met een buitenteelt van 2 ha. Het wijndomein Holvast heeft Jurgen samen met zijn vader uitgebouwd. Hij gaat prat op zijn productie van schuimwijnen, rosé en witte wijn. Hun hondje Chloé is de mascotte van de zaak.

Nog in de wolken over zoveel gastvrijheid, vatten we het slotstuk van de etappe aan. We krijgen nu de meest steile helling voorgeschoteld, met opnieuw prachtige vergezichten. De Petrus Ascanus kapel in Tenberg vormt het eindpunt. We zijn het roerend eens: dit is tot nu toe de aantrekkelijkste etappe van de GR Groene Gordel. ●

Volg met deze QR-code de 8 etappes van de wandelroute.

© Grote Routepaden, Map data@ Openstreetmap Contributors

7 DEVOLKSVERTELLER

De eed

Onder het motto *De wereld is een showtoneel, elk speelt zijn rol en krijgt zijn deel* spelen we thuis met de kinderen gebeurtenissen uit de 'echte wereld na', zo vertrouwde een vriend mij toe. 'Plezier verzekerd.' Laat het ons in dit kader over de maand februari van het gezegende jaar 2025 hebben, in alles een speciale tijd van het jaar. De tijd van de eedafleggingen. Van federale ministers tot lokale burgemeesters, ja zelfs van burgemeesters uit de faciliteitengemeenten die opvallend vlot benoemd konden worden. Franstalige oproepingsbrieven? Nooit van gehoord.

Bij een beëdiging hoort een eedaflegging. En die wilde mijn vriend en familie nabootsen. Iedereen minister! Hoe gaat dat in zijn werk? De basis is de eed. 'Ik zweer getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan de Grondwet en aan de wetten van het Belgische volk.' Met de rechterhand, de linkerhand, twee vingers, drie vingers, gestameld of uit volle borst.

'Thuis hebben we het met de kinderen proberen na te spelen en dat viel dik tegen, want wie denkt: *piece of cake*... Niets van. Helemaal niet makkelijk, daar zo in het luchtledige in die grote lege galazaal *face to face* met Filip, koning der Belgen, het zweet met beekjes in de schoenen. 'Ik zweer getrouwheid aan de... Help! Aan wie was dat nu ook weer, die getrouwheid?'

Eén zaak moeten de ministers goed kunnen: rekenen, want er zal geen geld op overschot zijn, zo valt te horen. 'Wij lezen onze kinderen voortaan voor uit het boek *Rechten en plichten voor iedereen*, net als uit het sprookje over de Bremer stadsmuzikanten waarin een ezel, hond, kat en een haan op zoek gaan naar een beter leven in de vrije handelsstad Bremen. Zo zijn we alvast verlost van die ene vervelende vraag: 'Papa, waarom ligt die mijnheer hier op de straat?' ●

TEKST Geert Sellselach - FOTO uit *Jack en zijn kameraden* (1892)

⌚ Pieter Moens

De Vlaamse Rand in cijfers

Jonger en internationaler

De bevolking van de Vlaamse Rand groeit, internationaliseert en verjongt in snel tempo. Dat zijn de voornaamste vaststellingen uit het recente demografische onderzoek van het Agentschap Binnenlands Bestuur. Onderzoeker Pieter Moens duikt voor ons de cijfers in.

TEKST Bart Claes – FOTO Filip Claessens

P ieter Moens is doctor in de politieke wetenschappen en beleidsmedewerker onderzoek en evaluatie bij het Agentschap Binnenlands Bestuur. Met de studie *De Vlaamse Rand in cijfers 2025* werpt hij een licht op de demografie van de negentien randgemeenten. Een lijvig document waarmee het beleid aan de slag kan. We leggen hem vijf opvallende vaststellingen voor uit het rapport.

1. De Rand groeit

In 2024 woonden er 459.425 inwoners in de Rand, dat is een stijging van 10% in evenveel jaar tijd. De bevolkingstoename concentreert zich in Drogenbos (16,7%) en de noordoostelijk gelegen gemeenten als Wemmel (16,6%), Machelen (16,2%), Vilvoorde (13,4%) en Zaventem (13,2%). In andere faciliteitengemeenten ligt de bevolkingsgroei lager.

‘Die concentratie in de gemeenten ten noordoosten en zuidwesten van Brussel is de rode draad doorheen heel de studie’, stelt Moens vast. ‘Ook de internationalisering en de verjonging laten zich hier het sterkst voelen. De bevolkingsgroei zorgt logischerwijs voor een druk op de woningmarkt. De densiteit van de woningen gaat omhoog, want al die mensen die in de Rand komen wonen hebben een plek nodig.’

‘Tegelijk zien we iets gek: ondanks de grotere bevolkingsgroei stijgt het woningaanbod minder sterk dan in de rest van Vlaanderen. Hoe komt dit? In Vlaanderen zien we een tendens naar gezinsverdunding door vergrijzing en kleinere gezinnen. In de Rand gebeurt dat niet; de gezinnen zijn er groter en de vergrijzing is er minder afgetekend omdat oudere mensen vaker wegtrekken. Dus huizen en appartementen waar tot

voor kort een ouder koppel of een alleenstaande woonden, worden vaak ingenomen door gezinnen met meerdere kinderen. Een specifiek fenomeen voor de Rand.’

2. De Rand blijft groeien

Volgens de bevolkingsprojecties zou de bevolking in de Vlaamse Rand tussen 2024 en 2035 met nog 8,5% groeien. Ter vergelijking: de bevolking van Vlaanderen zou groeien met 5,3%, in Brussel zou de bevolking stagneren.

‘Je moet deze cijfers nuanceren, een prognose is geen exacte voorspelling. De Rand zal niet plots stoppen met groeien, maar het verleden leert dat prognoses vaak een onderschatting bleken van de bevolkingstoename. Een bevolkingsgroei is een maatschappelijke evolutie en mensen reageren op de veranderende maatschappelijke context. Je weet dus nooit zeker hoe de groei zal evolueren.’

3. De Rand beweegt

De instroom én de uitstroom van inwoners ligt hoger dan elders in Vlaanderen. De Vlaamse Rand telt 76 inkomende verhuisbewegingen per 1.000 inwoners, Vlaanderen 60, Brussel 118.

‘De inwijking komt voornamelijk uit Brussel. Liefst 48% van de inwijkelingen komt uit Brussel. Het migratiesaldo is positief; er zijn veel meer mensen die van Brussel naar de Rand trekken dan dat er mensen van de Rand naar Brussel trekken. De verhouding

FR Plus jeune et plus internationale

La population du Vlaamse Rand croît, s'internationalise et rajeunit rapidement. Telles sont les principales conclusions de la récente étude démographique *De Vlaamse Rand in cijfers 2025*, réalisée par Pieter Moens de l'Agentschap Binnenlands Bestuur. En 2024, le Rand comptait 459.425 habitants, soit une augmentation de 10% en autant d'années. Selon les projections démographiques, la population devrait encore augmenter de 8,5% entre 2024 et 2035. Les flux d'arrivée et de départ des habitants sont plus élevés qu'ailleurs en Flandre. La moitié des habitants y sont aujourd'hui d'origine étrangère. Il y a vingt ans, ce chiffre était d'un quart. Un quart de la population de la région a moins de 20 ans. C'est l'endroit en Flandre où ce chiffre est le plus élevé.

Verharding blijft hardnekkig

met Vlaanderen is omgekeerd: er vertrekken meer mensen uit de Rand naar de rest van Vlaanderen dan andersom.'

'Deze dubbele beweging zorgt voor meer internationalisering, omdat er vooral mensen met buitenlandse herkomst uit Brussel naar de Rand verhuizen. Wat is hun motivatie? Mobiliteit, woonaanbod, veiligheid en leef-omgeving zijn factoren waarvoor mensen van Brussel naar de Rand verhuizen. Zeker jonge gezinnen. Het zijn grote structurele zaken die ik niet meteen fundamenteel zie veranderen.'

4. De Rand internationaliseert De helft van alle randbewoners heeft nu een buitenlandse herkomst. Twintig jaar geleden was dat een kwart. Enkel Brussel scoort nog hoger.

'Nergens in Vlaanderen gaat de internationalisering zo snel en op zo'n grote schaal. Ook niet in Gent of Antwerpen, of de randgebieden van die steden. Wat maakt de Vlaamse Rand anders? De aanwezigheid van Brussel. Er is geen andere stad in ons land die zo internationaal is, waar zo'n instroom is, waar je zo'n grote sociale uitdagingen hebt. Dat maakt de uitstroom ook anders dan elders.'

'Je krijgt dus enerzijds een sterke instroom uit Brussel van gezinnen met een buitenlandse herkomst en anderzijds zie je dat de Belgische bevolking wegtrekt richting de rest van Vlaanderen.'

5. De Rand verjongt

Een kwart van de bevolking in de Rand is jonger dan 20 jaar. Dat is nergens in Vlaanderen zo hoog, ook niet in Brussel.

'Die verjonging ziet de Vlaams minister van de Vlaamse Rand als een opportuniteit, blijkt uit een antwoord dat hij gaf in het Vlaams parlement. Zo ziet hij het onderwijs in de Rand als een krachtige hefboom om recente inwijkelingen het Nederlands bij te brengen en te integreren.'

Maar hoe lang kunnen die kinderen van nu zelf in de Rand blijven wonen? 'Hoe hoger de prijzen in een gemeente, hoe kleiner de kans dat twintigers er blijven wonen. Dat is gewoon een vaststelling. Ook deze groep van jonge randbewoners zal op termijn uitwijken.'

- 'Heel wat gemeenten uit de Rand vertonen interesse in de **WIES-regeling (Wonen in Eigen Streek)**. Onder meer met middelen uit het Vlaamse Randfonds komt Vlabinvest de gemeenten hierbij financieel tegemoet. Vlabinvest neemt 50% van de bijdrage in het grondaandeel voor haar rekening tot maximaal 1 miljoen euro per project en biedt eveneens ondersteuning aan bij het opstellen van een gemeentelijk reglement, het inschrijvingsproces en de opmaak van een register.' Zo antwoordt Vlaams minister voor Wonen Melissa Depraetere (Vooruit) op een schriftelijke vraag van Peter Van Rompuy (CD&V).
- Op 16 januari vernietigde het Grondwettelijk Hof een bepaling uit dit **WIES-decreet**. Volgens het initiële decreet kwamen enkel kandidaten in aanmerking voor een woning die in de tien voorgaande jaren minstens vijf jaar in de betrokken gemeente of in een aangrenzende Vlaamse gemeente gewoond hebben. Na klacht van enkele Franstalige organisaties kunnen nu ook inwoners uit aangrenzende Brusselse of Waalse gemeenten hun kandidatuur stellen. Volgens Vlaams minister voor de Vlaamse Rand Ben Weyts (N-VA) zal Vlaanderen tegemoetkomen aan deze 'beperkte opmerkingen'.
- Vlaams minister Ben Weyts trekt 2 miljoen euro extra uit voor het onderwijsproject **Boest je school** waarmee vzw 'de Rand' sinds 2022 scholen in de 19 randgemeenten en Halle begeleidt om het Nederlands te versterken. Tot nog toe kregen 23 middelbare scholen en 200 leerkrachten een dergelijke begeleiding en werden 15.000 leerlingen bereikt.
- Tijdens een debat in het Vlaams parlement over de Taalbarometer pleitte minister Weyts op 15 januari voor een offensieve samenlevingsbrede strategie die het belang van de **kennis van het Nederlands** benadrukt. 'Ik wil een totaalplan waaraan iedereen - lokale besturen, bedrijfsleven, verenigingen en andere maatschappelijke actoren - meewerkt. Ik zie een heleboel lokale besturen het Nederlands positief beklemtonen als de taal van de kansen.'
- In de Vlaamse Rand zijn er **15 openstaande vacatures voor buschauffeur** bij De Lijn. Dat antwoordt Vlaams minister voor Mobiliteit Annick De Ridder (N-VA) op een schriftelijke vraag van parlementslid Bert Maertens (N-VA). De Lijn Grimbergen heeft 2 vacatures voor controleurs, de zone West (Halle-Vilvoorde, Oost- en West-Vlaanderen) 22 voor technici.
- De meeste hectaren **verharding in de Rand** is er in de periode 2013-2022 bijgekomen in Zaventem (+57 ha), gevolgd door Dilbeek en Sint-Pieters-Leeuw (elk +53 ha), Asse (+50 ha) en Grimbergen (+47 ha). Het minst was dat het geval in Linkebeek (+5 ha), Drogenbos en Wemmel (elk +10 ha). Dat blijkt uit het antwoord van Vlaams minister voor Omgeving Jo Brouns (CD&V) op een schriftelijke vraag van Peter Van Rompuy (CD&V).
- Uit een onderzoek van het parket Halle-Vilvoorde blijkt dat er bij de gemeenteraadsverkiezingen in Meise **geen fraude** is gepleegd.
- In een interview met De Tijd stelt Arnaud Feist, CEO van Brussels Airport, op 15 januari dat de luchthaven de **geluidsnormen** uit de omgevingsvergunning voor komende jaren niet kan halen. Dat was enkel mogelijk met nieuwe toestellen, maar zowel bij Boeing als Airbus loopt de levering ervan serieuze vertraging op. De vergunning stipuleert dat de slaapverstoring van omwonenden tegen 2032 met minstens 30% verminderd moet worden.
- Tegen de **omgevingsvergunning voor Brussels Airport**, die de Vlaamse regering in maart 2024 verleende, werden voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen in totaal 21 verzoekschriften ingediend, voor de Raad van State 1. De verzoekschriften waren vooral afkomstig van Brusselse en Waalse gemeenten en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, maar ook de gemeente Kortenberg, BAC, Brussels Airlines en tal van milieuverenigingen en actiegroepen tegen lawaai-overlast gingen in beroep. Dat meldt Vlaams minister Jo Brouns op een schriftelijke vraag van Hans Vanhoof (N-VA). ●

Ⓜ Marc Charlier – Tervuren

‘Vlaamse gemeente blijven, is de grootste uitdaging’

Marc Charlier (N-VA) werd medio 2020 vrij verassend burgemeester van Tervuren in opvolging van partijgenoot Jan Spooren die gouverneur van Vlaams-Brabant werd. Na de gemeenteraadsverkiezingen van 13 oktober 2024 was hij opnieuw burgemeester af.

TEKST Luc Vanheerentals – FOTO Filip Claessens

Na de laatste gemeenteraadsverkiezingen werd de coalitie van N-VA, Groen+ en CD&V vervangen door N-VA en Voor Tervuren, dat een kartel is van CD&V en Democraten Tervuren (ex-Open Vld). Omdat Voor Tervuren met 11 zetels de grootste partij was, moest Charlier zijn burgemeesterssjerp overdragen aan Thomas Geyns. Charlier blijft nog 3,5 jaar aan als schepen bevoegd voor ruimtelijke ordening, wonen, mobiliteit en cultuur. Daarna geeft hij de fakkel door aan partijgenoot en nieuwkomer Lies Eykens.

Druk op Vlaamse eigenheid

‘Vlaamse gemeente blijven, is de grootste uitdaging’, zegt Charlier. ‘43% van de inwoners zijn nu reeds anderstalig. De bevolking is de afgelopen tien jaar met 11% aangegroeid, waarvan 85% anderstalig is. Ondertussen wonen hier 137 verschillende nationaliteiten. Als we er niet in slagen om ons Vlaams karakter af te dwingen dan vrees ik dat we binnen een tiental jaar een tweede Kraainem of Wezembeek-Oppem zijn, vanwaar Vlamingen nu al massaal naar Tervuren komen om aan

het Vlaamse verenigingsleven te kunnen deelnemen. Bij hen bestaat dat nog nauwelijks.’

Charlier betreurt dat, ondanks de inspanningen van de gemeente op vlak van het Nederlandstalig taalaanbod, kennelijk slechts een minderheid van de anderstaligen bereid is om onze taal te leren. ‘Een groot deel van hen leeft cultureel vooral in Brussel en komt hier enkel om te slapen. Het is maar een beperkt aantal dat zich integreert in het sport- en verenigingsleven. We doen veel inspanningen om hen te integreren, maar de liefde moet van twee kanten komen.’

Charlier was in de jaren 1980 lid van het liberale PVV-bestuur in Overijse. Na zijn verhuis naar Tervuren werd hij in 1994 in de gemeenteraad verkozen voor Nieuwe Eenheid Tervuren, een kartel van VLD en VU. In 2000 vormde VLD een nieuw kartel met Groot Tervuren en werd hij schepen van financiën en huisvesting. Na de verkiezingen van 2006 was Charlier geen schepen meer en zetelde hij als onafhankelijke na onenigheid met zijn partij over de ingeslagen weg en het loslaten van de financiële orthodoxie, hetgeen zich snel bevestigde door stevige gemeentelijke belastingverhogingen en een grote schuld. ‘In 2012 vroeg Jan Spooren mij om op te komen voor de N-VA, maar om professionele redenen kon dat toen niet, in 2018 wel.’ Als Spooren in 2020 gouverneur wordt, kiest het partijbestuur niet voor schepenen Lut Kint of Werner Aerts, maar wel voor Marc Charlier, die op dat ogenblik gemeenteraadsvoorzitter is.

Vertraging

Op het ogenblik van zijn aantreden woedt de coronapandemie in alle hevigheid. Het eist alle aandacht op. ‘Anderhalf jaar zijn we gegijzeld geweest door de pandemie en konden we niet veel meer doen dan te zorgen voor testcentra, een vaccinatiecentrum, verluchting in de scholen, CO₂-meters,... Kort daarna zorgde de oorlog in Oekraïne voor gigantische prijsstijgingen.’

Diverse belangrijke projecten waarmee het gemeentebestuur dacht te kunnen uitpakken voor het einde van de legislatuur lopen vertraging op. Dat is het geval met de vroegere Panquinkazerne waar projectontwikkelaar ION een groots woonproject plant. Ook het nieuwe politiekantoor raakte niet op tijd af. Eind 2024 konden wel de

eerste bewoners hun intrek nemen in het Arboreto woonproject waar Tervuren op de site van de voormalige gemeentelijke GITO-school 59 appartementen liet bouwen. Ook de nieuwe kantine voor het sportcomplex voor KV Tervuren-Duisburg Berg van Termunt kon ondanks de olopemde kosten worden afgewerkt.

Stilstaan op de sluipteg

Net als vele andere gemeenten worstelde ook Tervuren met de mobiliteit. Veel aandacht ging hierbij uit naar deelgemeente Moorsel, dat bij filevorming op de E40 steevast geconfronteerd wordt met veel sluipteg. Na proefopstellingen en veel discussie werd uiteindelijk niet geopteerd voor ANPR-camera's. 'Uit de lokale participatiemomenten kwam geen eenduidige visie naar voren.

“ Als we er niet in slagen om ons Vlaams karakter af te dwingen dan vrees ik dat we binnen een tiental jaar een tweede Kraainem of Wezembeek-Oppem zijn.

De ene straat zag het anders dan de andere. De plaatsing van ANPR camera's vereist ook een bovengemeentelijke aanpak met Bertem en Kortenberg voor de inwoners van Vrebos, maar deze gemeenten waren geen vragende partij. Het had bovendien ook inwoners van Vossem en Duisburg kunnen inspireren om hetzelfde te eisen om verkeer uit Bertem, Huldenberg of Overijse te weren. Dat zou resulteren in complete immobiliteit. We

opteerden uiteindelijk voor een structurele herinrichting van straten om het gebruik te ontraden en de snelheid terug te dringen.' Tervuren maakte daarnaast werk van fiets- en schoolstraten 'waar dat nuttig en nodig was'.

Dure woningen

Een belangrijk discussiepunt de afgelopen legislatuur had betrekking op verdichting om op die manier meer woongelegenheden te creëren. Uiteindelijk werd in juli 2024 beslist dat in de linten alleen nog bouwgronden met een minimale breedte van 36 meter in twee gesplitst kunnen worden, terwijl dat voorheen 28 meter was.

'Er moet groei mogelijk blijven, maar niet onbeperkt want we willen ons Vlaamse en groene karakter behouden.' Als schepen bevoegd voor wonen wil Charlier vooral gaan inzetten op het nieuwe Vlaamse initiatief wonen in eigen streek. 'Met een financiële inbreng van de Vlaamse overheid zullen we er jaarlijks 500.000 euro in investeren. Met dit geld investeert de gemeente mee ter waarde van 50% van het grondaandeel van een woning/appartement, waardoor de totale aankoopprijs aanzienlijk daalt. Als de woning ooit wordt verkocht, komt dat geld terug naar de gemeente. In de woonprojecten Panquin en Arboreto hebben we bij de aankoop van een aantal appartementen onder bepaalde voorwaarden kortingen gegeven van 20.000 tot 40.000 euro. Dat geld heeft ook Tervurenaars geholpen om een appartement te verwerven, maar dit keert na verloop van tijd niet terug naar de gemeente en kan dus niet geherinvesteerd worden om nieuwe generaties aan een woning te helpen.' ●

DE 'Eine flämische Gemeinde zu bleiben ist die größte Herausforderung'

Marc Charlier (N-VA) wurde Mitte 2020 etwas überraschend Bürgermeister von Tervuren und löste damit seinen Parteikollegen Jan Spooren ab, der Gouverneur von Flämisch-Brabant wurde. Nach den Gemeinderatswahlen vom 13. Oktober 2024 wurde er erneut zum Bürgermeister gewählt. Wie hat er seine Jahre als Bürgermeister erlebt? 'Wenn wir es nicht schaffen, unseren flämischen Charakter durchzusetzen, befürchte ich, dass wir in etwa zehn Jahren ein zweites Kraainem oder Wezembeek-Oppem sein werden.' Vor allem in der Teilgemeinde Moorsel bereitete die Mobilität großes Kopfzerbrechen. 'Wir haben uns schließlich für eine strukturelle Neugestaltung der Straßen entschieden, um den Verkehr einzudämmen und die Geschwindigkeit zu reduzieren.'

MIDDENIN

Tuinprincipe 12

Zowat alle tuintips die tot hiertoe de revue passeerden, gingen vooral over handelingen die je *wel* kan doen in de siertuin. Dit is er eentje over wat je beter *niet* doet. En dat dan nog in de maand april, de maand waarin de handen van vele tuinliefhebbers onophoudelijk jeuken om toch maar de grond te beroeren, te planten en te zaaien.

Vergeef het ons, maar we raden dit ten sterkste af. De belangrijkste reden is duidelijk: klimaatonstabiliteit. Waar je tot voor twintig jaar zeker was van het weer in april, was dat de voorbije jaren allerm minst het geval. Meer nog, sinds 2017 was er geen enkel voorjaar echt geschikt om te zaaien. Het was altijd iets: te droog, te nat, te warm, te koud. Als je dan de prille zaden wil rondstrooien, loopt het zo goed als zeker verkeerd af en kan je in de herfst herbeginnen. Dat levert veel verloren tijd en zaaigoed op. Het is dus beter er niet aan te beginnen en meteen uit te stellen tot dé zaaimaand bij uitstek: september. De voorbije tien jaar was er in die maand altijd wel een geschikte periode voor. *Van de eerste keer goed* is een goede richtlijn om in het achterhoofd te houden.

Voor wat het planten betreft kan je wat soepeler zijn omdat je dat in zowat elk seizoen kan doen. Toch is zelfs in april voorzichtigheid geboden want de voorbije jaren kregen we dikwijls een pittige lentevorst, en dan is planten geen goed idee.

Aangezien april een steeds wispelturiger weerbeeld oproept, beperk je de siertuinactiviteiten best tot het inbrengen van waterplanten in poel of vijver (zie RandKrant april 2024). Zo kan deze maand er eentje worden om te genieten en het lentegeweld te zien losbarsten. De lenteplanten komen in bloei, heel wat vogels broeden, veel zoogdieren liggen met jongen. Het zijn evenzoveel redenen om de natuur en de siertuin met rust te laten zodat de beestjes ongestoord voor hun kroost kunnen zorgen. ●

TEKST Herman Dierickx - FOTO Filip Claessens

Schrijvers sterven niet

Schrijvers sterven niet. Met elk boek roepen ze nieuwe geesten op. En van 28 tot 30 maart spannen de schrijvers en hun geesten samen om te komen spoken in het literaire spiegelpaleis dat Brussel wordt tijdens de tiende editie van het Passa Porta Festival.

TEKST Michaël Bellon – FOTO Filip Claessens

Het Brusselse literatuurhuis Passa Porta viert dit jaar zijn twintigste verjaardag en de tiende editie van zijn tweejaarlijks internationaal literair festival, dat met meer dan honderd uitgenodigde auteurs en kunstenaars tot de grootste festivals in Europa behoort. Het Passa Porta Festival maakt van Brussel even de literaire hoofdstad van Europa. Het staat voor een druk programma van tientallen lezingen, interviews, workshops, ontmoetingen, leesclubs en panelgesprekken. Daarvoor maakt Passa Porta niet alleen gebruik van het eigen literatuurhuis met de boekhandel in de Dansaertstraat; heel de stad wordt ingepalmd. Zo krijgen debuterende schrijvers een debutantenbal in de Beursschouwburg, maar zijn er ook literaire ontmoetingen in Theatre Royal des Galeries, de ateliers en de foyer van De Munt, Maison de La Bellone, Muntpunt, het Continental Hotel en het Brusselse stadhuis. De rode draad door het hele programma zijn *geesten*.

Nieuwe verhalen

Zo wordt de Muntchouwburg het mooie decor voor de openingsavond van het festival, waarop het festivalthema meteen nadrukkelijk aanwezig is. Onder de titel *Ghost Stories* presenteren vijf auteurs een nieuwe tekst die ze op vraag van Passa Porta schreven. Laat ons dat kransje van

vijf internationale schrijvers even overlopen.

De Nederlandse **Bregje Hofstede**, die vroeger al een tijd in Brussel woonde, moet niet zo ver reizen. Hofstedes debuutroman *De hemel boven Parijs* uit 2014 belandde op de longlist van de Libris Literatuurprijs en haar roman *Drift* uit 2018 zelfs op de shortlist. Zopas imponeerde Hofstede opnieuw met *Oersoep*, het zowel vormelijk als inhoudelijk gedurfde relaas van een jonge vrouw die bevalt van een kind, en samen met de zorg voor de baby ook de zorg voor haar wankelrelatie moet opnemen. Bij Hofstede is de vermeende tweespalt tussen lichaam en geest een thema dat terugkeert, maar in *Oersoep* raken lichaam en geest verstrengeld in een ongefiltreerde *stream of consciousness*.

Ook de Noorse schrijfster **Merethe Lindstrøm** (1963) kan vast geesten oproepen. Ze debuteerde in 1983 met de verhalenbundel *Sexorcisten og andre forteller*, en voert vaak ontwortelde personages op die tegen de waanzin aan zitten. In Scandinavië kreeg ze verschillende grote literaire prijzen en ook bij ons is ze geliefd. *Dagen in de geschiedenis van stilte* (2023) werd goed ontvangen en het kersverse *Als we zingen* wordt aangekondigd als een familiedrama vergelijkbaar met *De avond is ongemak* van Lucas Rijneveld.

Verder treedt met de Amerikaans-Guatemalteekse schrijver **Eduardo Halfon**,

winnaar van de Prix Médicis Etranger 2024, een echte vernieuwer in de Zuid-Amerikaanse literatuur aan. De bejubelde schrijver van *De Poolse bokser* en de verhalenbundel *Duel* was al eens te gast op het Passa Porta Festival. De voorouders van Halfon, die momenteel in Parijs woont, zijn afkomstig uit uiteenlopende landen als Oekraïne, Egypte, Palestina, Spanje, Libanon, Syrië en Polen. Die complexe familiegeschiedenis is duidelijk een inspiratiebron voor zijn werk over *Identiteit en ontworteling* dat de grenzen van de fictie aftast.

Tenslotte is ook de IJslandse schrijver **Jón Kalman Stefánsson**, bekend van zijn bekroonde trilogie *Hemel en hel*, *Het verdriet van de engelen* en *Het hart van de mens* van de partij. En de Belgische vertegenwoordiger in het vijftal is de Franstalige Brusselse met Italiaanse roots **Eléonore de Duve**, die in 2023 debuteerde met het boek *Donato* gebaseerd op haar grootvader die in de Belgische mijnen kwam werken. Nu komt ze met een nieuwe bundel, dit keer over een vrouw: *Sophia*.

De vijf auteurs lezen hun splinternieuwe verhalen in hun moedertaal, en de tekst wordt simultaan vertaald in het Nederlands en Frans. Verderop tijdens het weekend treden de auteurs ook aan, in ontmoetingen met andere schrijvers.

Jeanette Winterson

Het thema *Geesten* komt ook na de openingsavond nog aan bod in het ruime programma met auteursontmoetingen op zaterdag en zondag. Zo haalden programmamakers Toon Van Mierlo en Ysaline Paris van Passa Porta inspiratie bij de Britse schrijfster Jeanette Winterson. Winterson is inmiddels een grande dame van de Engelse literatuur. Na een carrière van inmiddels veertig jaar, die begon met haar gevierde debuut *Oranges are not the only fruit* en andere bestsellers als *The Passion*, *Written on the Body*, *Gut Symmetries* en *The Powerbook*. De verhouding tussen geest en lichaam was altijd een belangrijk thema in haar werk, en geesten hebben al een poos haar aandacht. In haar verhalenbundel *Eight Ghosts* uit 2017. En in haar nieuwste bundel met ghost stories *Night Side of the River*, die in het Nederlands verscheen als *De nachtzijde van de rivier* – nog voor hij in Engeland uitkwam. Dat boek is een verzameling moderne spookverhalen geworden en Winterson zal het er zeker over hebben wanneer ze op zaterdag aantreedt op het festival.

Voorts is het de bedoeling dat schrijvers het thema verder opentrekken. Zo kan het ook gaan over oorlogsschimme, AI, cancel culture, uit de geschiedenis gewiste stemmen, uitstervende diersoorten en het klimaat.

Van Spit tot Ma Neza

Voor de volledigheid geven we nog enkele andere namen mee van schrijvers die aanwezig zullen zijn op het festival en die al dan niet ook voor geest-ige ontmoetingen zullen zorgen. Dat zijn bijvoorbeeld de Congolese schrijver In Koli Jean Bofane, de Marokkaanse schrijver en filmmaker Abdellah Taïa, de Italiaan Erri De Luca en de Deense Solvej Balle, die tijdens de maand maart als writer-in-residence bij Passa Porta verder schrijft aan haar uitgebreide romancyclus *Over de berekening van ruimte*.

Brusselse auteurs en artiesten die aantreden zijn Lize Spit, Sabrina Ingabire, Tijmen Govaerts, Lisette Lombé, Lisette Ma Neza, Tibo Renodeyn, Alex Deforce en Jan Dorpmans. ●

28 TOT 30 MAA

Passa Porta Festival. Ghosts

Brussel, verschillende locaties, www.passaporta.be

On the road op zoek naar devotie

De rocker die van de Noorderlaan de Antwerpse Route 66 maakte, heeft geen alibi's nodig zolang hij verder kan blijven musiceren. Tom Van Laere vond een alter ego in Jack Kerouacs *On the Road*. Het eerste album dat in 2003 verscheen onder de naam Admiral Freebee houdt hem ook in het jaar dat hij 50 wordt nog gezelschap.

TEKST Tom Peeters - FOTO Admiral Freebee

Een theatertournee is voor zanger Tom Van Laere altijd een logisch verlengstuk geweest van een rondgang langs het club- en festivalcircuit, en dus krijgt ook de jubileumviering van zijn debuut zo'n intiem vervolg. Wat van wal stak met een uitverkocht Rewind-concert in de AB en daarna op algemeen verzoek verlengd werd met de Back to the ever Present-tour mondt finaal uit in de Alibies-tournee, die in de culturele centra van Alseberg, Strombeek en Vilvoorde halthoudt. 'Net door verschillende soorten tournees te doen, kan je beter doseren', zei hij daar twintig jaar geleden al over. 'Het grappige is dat ik tijdens de luider sets in de clubs en op de festivals thuis meer tragere nummers schrijf, terwijl ik tijdens een theatertournee terugval op rocknummers.'

Rammelen met reden

Verwijzend naar de gelijknamige ballad uit zijn titelloos debuut komen op de huidige Alibies-tournee vooral de rustige tracks van zijn eerste album aan bod, zoals doorbraakhit *Rags 'n' Run* en *There's a Road* (Noorderlaan). Aangevuld met intimistische interpretaties van klassiekers als *Einstein Brain* en *Oh Darkness* komt zo de nadruk op de tekst te liggen. Maar ook toen hij drie jaar na zijn tweede plaats in de Rock Rally zijn eerste plaat uitbracht, waren zijn lyrics al cruciaal. 'Een nummer begint bij mij altijd met de tekst. Ik zit niet zomaar wat te tokkelen op zoek naar een melodietje om er later wat woordjes bij te verzinnen. Ik rammel graag op mijn gitaar, maar ik moet er een reden voor hebben. Ik wil dat het publiek mij begrijpt.' Die eerste plaat was een haast letterlijke samenvatting van zijn leven tot dan, te beginnen met openingstrack *Get out of Town*. 'Dat gaat over een jongen die vrij laat met muziek begint en wegtrekt uit zijn veilige thuishaven.

'Ik ben op mijn negentiende van Brasschaat naar Antwerpen verhuisd en aan mijn grote inhaalmanoeuvre begonnen. Als ik *Get out of Town* in een jeugdhuis vol enthousiaste zestienjarigen speel, zie ik die gasten denken: *Ja, ook wij willen weg uit dit gat!* Maar als ze dan alleen wonen, gaan ze elke zondag bij hun ouders eten en soms vragen ze na een tijdje zelfs om terug thuis te mogen komen wonen.' (*lacht*) Gevoelsmatig leunde Van Laere's eerste composities aan bij de landschappen en karakters die Jack Kerouac schetste in zijn klassieker *On the Road*, waaruit Van Laere dus niet alleen zijn bandnaam plukte. Hij bracht zijn rauwe roadsongs alsof de Antwerpse Noorderlaan zijn persoonlijke Route 66 was.

Talent als startpunt

Muzikaal is Admiral Freebee altijd schatplichtig geweest aan de erfenis van Bob Dylan, die hij als 14-jarige voor het eerst zag in Vorst Nationaal, en Neil Young, voor wie hij in 2009 in het Sportpaleis mocht openen, een carrièrehoogtepunt. In de vroege jaren zeventig leken artiesten er volgens hem nog echt voor te gaan. Dat was anders dan op het moment van zijn doorbraak, toen rock in crisis was. Zijn debuut was een klein kantelpunt, want met meer dan 50.000 verkochte exemplaren ook commercieel een schot in de roos. Reden te meer om niet te versagen. 'De rockers uit de seventies beseften dat talent maar een startpunt was', klonk het twintig jaar geleden. 'Daarnaast moet je persoonlijkheid kweken, een geweten hebben en je verantwoordelijkheid nemen tegenover jezelf en je werk. In *Mediterranean Sea* zing ik over passie en devotie. Dat klinkt misschien cliché, maar ik moet het voelen. Anders had ik even goed in een broodjeszaak kunnen werken. Als tiener dacht ik tennisser te worden. Matches speelde ik graag, maar ik zag op tegen de krachttrainingen. Bij muziek had ik dat niet. Zowel toonladders studeren als gitaar spelen, vond ik interessant. Het is een geruststelling dat dat op mijn 70e nog zal kunnen.' Dit jaar wordt Van Laere 50 en ligt die verjaardag dichterbij dan de release van zijn gevierde debuut. ●

WO - 26 MAA - 20.30

Alibies

Admiral Freebee

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

Militair domein maakt plaats voor bos

De nieuwe Navo-site in Evere is al enkele jaren een opvallend baken in het landschap. In 2018 verhuisden de ruim vierduizend personeelsleden naar de futuristische gebouwen. Over wat er moet gebeuren met de vroegere Navo-site en het kwartier Koningin Elisabeth van Defensie is lang en druk overlegd tussen beide gemeenschappen.

TEKST Luc Vander Elst – FOTO Filip Claessens

De hele site sluit nauw aan bij de laatste grote open ruimte binnen de ring in de Vlaamse Rand: het Woluweveld. Dat openruimtegebied is zowat 80 ha groot en ligt tussen Sint-Stevens-Woluwe, de RO, de A201 en de gemeentegrens met Evere.

Bruno Depondt, directeur grondgebied-zaken van Zaventem: ‘We vinden die open ruimte belangrijk. Onlangs hebben we ze nog versterkt. Binnen een Vlaams initiatief hebben we enkele hectare industriegebied die daar nog niet ontgonnen waren, omgezet naar landbouwgebied.’

Beide gewesten gingen, samen met heel wat andere partners, rond de tafel zitten over het gebied dat vrijkomt en in mei vorig jaar keurde Brussel daarvoor een ‘richtplan van aanleg’ (RPA) goed. Ongeveer tegelijkertijd keurde Vlaanderen een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) goed. De vrijgekomen ruimte is in totaal 90 ha groot – 40 ha in Brussel en 50 ha in Vlaanderen – en de nieuwe bestemmingen liggen nu dus vast.

Strategische ligging

De site ligt zeer strategisch: in vogelvlucht zowat vijf kilometer van de Grote Markt in Brussel en even ver van de luchthaven van Zaventem. De Leopold III-laan/A201, de belangrijkste verbindingsweg tussen Brussel en de luchthaven, loopt er vlak naast. Snelle fietsverbindingen lopen erdoor. Het openbaar vervoer tussen de luchthaven en Brussel wordt versterkt en er komt zelfs een

nieuw metrostation in de buurt. De Leopold III-laan verandert van een drukke *autoweg* in een groenere *parklaan* met ruimte voor trage weggebruikers. Een ideale plek dus voor wonen, werken, gemeenschapsvoorzieningen en groen.

Brussel

Op Brussels grondgebied komt er op een oppervlakte van 19 ha een nieuwe duurzame en gemengde stadswijk met zowat 300.000 m² ontwikkelingen. Naast woongelegenheden komt er ook ruimte voor economische activiteiten en openbare diensten, zoals een kinderdagverblijf, scholen – er is sprake van een vijfde Europese school – en sportinfrastructuur. De wijk zou bestaan uit bouwblokken van 50 bij 50 meter met daartussen brede groene publieke corridors. De stadswijk zou 3.000 nieuwe bewoners moeten kunnen huisvesten. Op de grens met Zaventem komt, op een oppervlakte van ongeveer 11 ha, een nieuw hoofdkwartier voor Defensie. Achter die ontwikkelingen komt een landschapspark van ongeveer 15 ha.

Aansluitend bij de huidige bedrijvenzone langs de A201 is er ook op Zaventems grondgebied nog een zone van zowat 10 ha ingetekend voor economische bedrijvigheid. Bart Dewandeleer, schepen van ruimtelijke ordening in Zaventem: ‘We zijn samen met Defensie naar een visie gegaan die past voor dat gebied. We willen op die nieuwe as tussen Brussel en de luchthaven liefst evolueren naar hoogwaardige bedrijvigheid,

zoals een wetenschapspark met plaats voor een incubator of labo’s voor onderzoek en ontwikkeling. Vanuit Zaventem hebben we de hele tijd gepleit voor een zo groen mogelijke invulling. Door daar op de juiste plek nog een stukje bedrijvigheid toe te laten kan Defensie financieel het plaatje rondkrijgen.’ De rest van het gebied op Zaventem – ruim 30 ha tussen het Woluweveld en de kerkhoven van Evere, Brussel en Schaarbeek – wordt op termijn bos.

De kostprijs voor het nieuwe hoofdkwartier van Defensie, pal tegenover het nieuwe Navo-hoofdkwartier, is op 499 miljoen euro geraamd. Men wou eind vorig jaar met de bouw beginnen, maar nu pas zijn enkele voorbereidende werken begonnen. Voor de eigenlijke bouwwerken plant men ongeveer drie jaar in.

Vraag naar appartementen

Het uiteindelijke resultaat creëert dus behoorlijk wat bijkomende open ruimte, maar tijdens de onderhandelingen was de vraag naar veel meer bebouwing en veel meer appartementen zeer groot. In die mate dat zowel de Brusselse als de Vlaamse bouwmeester op een bepaald moment uit het overleg zijn weggebleven, omdat er te weinig werd gestreefd naar een kwalitatieve invulling.

Depondt: ‘Vanuit Zaventem zijn we al die

“ In 2030 zou de afbraak van de gebouwen kunnen beginnen en kan er werk worden gemaakt van een nieuw groot bos in Zaventem.

jaren blijven vechten tegen die vraag naar bijkomende appartementen. Wij wilden een bos, maar we moesten de hele tijd opboksen tegen steeds weer dezelfde discussie over appartementen. Als we hadden toegegeven, dan hadden we hier 7.000 extra inwoners gehad. De gemeenschap van

📍 Het Woluweveld.

Sint-Stevens-Woluwe hier vlakbij telt maar 9.000 inwoners. We zouden die woonkern dus bijna hebben verdubbeld in inwoners-aantal en al die nieuwe inwoners zouden geen enkele connectie hebben gehad met onze gemeente, want die zijn allemaal op Brussel gericht.’

Aan de rand van de site, op de grens met het Woluweveld, zijn al veertig nieuwe woonentiteiten gebouwd. Die liggen over afzienbare tijd dus midden in de grote open ruimte en aan de rand van het bos. Depondt: ‘Daar is ook fel over gediscussieerd, maar die zijn vergund en zullen dus blijven staan. Dat was de eerste fase, want er was nog een tweede fase voorzien. Defensie heeft daar in de buurt nog een klein stukje militair domein behouden en zou daar nog willen bijbouwen, maar Zaventem zal daar niet op ingaan.’ Dewandeleer: ‘Dat zou ook extra wegenis vragen. Zaventem heeft een algemene regel dat we geen nieuwe wegen meer aanleggen voor nieuwe verkavelingsdossiers, behalve als dat met een sociaal doel is.’

Afbraak

Waar het nieuwe bos van zowat 30 ha op het grondgebied van Zaventem komt, moeten meer dan 25 gebouwen en bouwsels verdwijnen. De Eversestraat verdwijnt volledig. Gebouwen afbreken kost uiteraard geld, maar het is nog niet helemaal duidelijk wie de afbraak van al die gebouwen voor zijn

rekening zal nemen. Er zal ook onderzocht moeten worden of het terrein niet vervuild is en dus gesaneerd moet worden. Het militair domein ligt er al zeer lang. Het eerste gebruik van de site dateert van de Eerste Wereldoorlog. Toen gebruikten de Duitse bezetters het als basis voor hun zeppelins. Tussen de twee wereldoorlogen was dit het belangrijkste vliegveld voor het Belgische leger. Hier ontstonden de luchtvaartmaatschappijen Snetta en Sabena. Tijdens de Tweede Wereldoorlog gebruikten de Duitsers de luchthaven opnieuw en bouwden ze een tweede luchthaven in Melsbroek. Ze verbonden beide luchthavens met een taxiway. Pas vanaf 1958 verhuisden de luchthavens definitief naar Melsbroek en Zaventem.

Dewandeleer: ‘Het lijkt mij evident dat Defensie de verantwoordelijkheid neemt voor de afbraak en de sanering. Die kosten moeten ingecalculeerd zijn in de verkoop van de site. Ze kunnen daar met de Vlaamse overheid eventueel de nodige afspraken rond maken, want het gaat om een beleidsbeslissing van Vlaanderen. Precies om het allemaal betaalbaar te houden voor Defensie hebben we nog een stuk bedrijventerrein toegelaten. Anders waren we voor de volledige site voor bos gegaan.’

Timing

Eerst moet het nieuwe hoofdkwartier van

Defensie worden vergund, aanbesteed en gebouwd. Dan volgt de verhuis van Defensie en pas na die verhuis kan de volgende fase beginnen. Dan zijn we wellicht al in 2029. In 2030 zou dan de afbraak van de gebouwen kunnen beginnen en kan er werk worden gemaakt van een nieuw groot bos in Zaventem.

Dewandeleer: ‘Het duurt nog even, maar ik kijk er enorm naar uit. De voorbije legislatuur creëerden we zowat 40 ha extra toegankelijk groen op verschillende plaatsen in Zaventem. Deze legislatuur staan er nog eens 10 ha op het programma. Daar komt dan die 30 ha bos bij. Dat is echt een enorme sprong voorwaarts tegenover tien jaar geleden. In de statistieken van het VSGB werd Zaventem ooit vermeld met 1 ha openbaar toegankelijk groen. We hebben het stilaan wel gehad met de druk op Zaventem en de voortdurende groei. Let wel: er kan nog groei komen in Zaventem, maar op het ritme van onze gemeente, op de juiste plekken en voldoende doordacht. We willen nu voor de bescherming gaan van bepaalde kwaliteiten. Wij willen onze schaarse open ruimte behouden en versterken. Juist die open ruimte heeft een grote meerwaarde voor onze inwoners.’ Met het nieuwe bos van 30 hectare op een plek waar nu nog zo’n 25 gebouwen staan, versterkt de Vlaamse Rand op termijn in elk geval zijn groene karakter. ●

PODIUM

THEATER

ZA – 1 MAA – 20.00
A Matter of Time
 Tea Time Company
 Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA – 1 MAA – 20.15
Yellowcake, Little Boy
 Stijn Devillé & Het nieuwstedelijk
 Alseberg, CC de Meent,
 02 359 16 00

ZA – 1 MAA – 20.30
Incompetentiecompensatie-competentie
 Tiny Bertels & Evelien Bosmans
 Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO – 5 MAA – 20.30
KLINK.
 Bruno Vanden Broecke
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA – 8 MAA – 20.15
Onheil in Black Creek
 Bo Spaenc & Lucas Van den Eynde
 Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

WO – 12 MAA – 20.00
Instagrannie
 Het Prethuis
 Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

14, 15 EN 16 MAA – 20.30 EN 15.00
Alleen liefde telt
 Toneelkring De Pieterman
 Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

WO – 26 MAA – 20.30
Brute Passie
 SKaGeN
 Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

VR – 28 MAA – 20.30
Howl Baby Howl
 Judith Engelen & Ika Schwander
 Grimbergen, CC Strombeek,
 02 263 03 43

ZA – 29 MAA – 20.30
Van den vos die amoc maecte
 Dimitri Leue
 Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

29 EN 30 MAA – 20.00 EN 15.00
Luister Lief Oor
 Ekseeko & Muscaloco
 Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

KIDS

1 EN 2 MAA – 11.00 EN 14.30
Ssst!! (+3j)
 Spreekjes enzo & Kim Crabeels
 Dilbeek, Bibliotheek,
 02 466 20 30

De Wilde Robot (+5j)
 familiefilm
MA – 3 MAA – 15.00
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90
DI – 4 MAA – 15.00
 Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00
 Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43
WO – 5 MAA – 14.00
 Tervuren, CC De Warandepoort,
 02 766 53 47

4 TOT 8 MAA
Voelgewoel (0-3j)
 Wonka.play
 Tervuren, CC De Warandepoort,
 02 766 53 47

Buzzy de gelukskat (+6j)
 familiefilm
DI – 4 MAA – 14.00
 Overijse, CC Den Blank,
 02 687 59 59
VR – 9 MAA – 10.30
 Tervuren, CC De Warandepoort,
 02 766 53 47

DI – 4 MAA – 14.00
Kietelkriebels (+3j)
 Compagnie O Quel Dommage
 Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

WO – 5 MAA – 14.00
Robot Dreams (+6j)
 familiefilm
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO – 5 MAA – 14.00
Baas (+6j)
 Samuel Bey & Abigail Abraham
 Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO – 5 MAA – 15.00
The Little Mermaid (2023)
 familiefilm
 Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
 02 731 43 31

Vos en haas redden het bos (+4j)
 familiefilm
WO – 5 MAA – 14.00
 Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72
WO – 5 MAA – 15.00
 Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

De Wilde Robot (3/3, 4/3 en 5/3)

DO – 6 MAA – 14.00
Kiddo (+9j)
 familiefilm
 Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR – 7 MAA – 13.30 EN 16.00
Plop Show
 Studio 100
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR – 7 MAA – 14.00
Wicked
 familiefilm
 Tervuren, CC De Warandepoort,
 02 766 53 47

VR – 7 MAA – 14.00
A Matter of Time (+8j)
 TeaTime Company
 Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR – 7 MAA – 14.00
De magische kast (+4j)
 Huub Coijmans
 Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZA – 8 MAA – 19.00
Mat (+8j)
 Zinzi Oegema & Common Ground
 Zaventem, CC De Factorij,
 02 307 72 72

ZO – 9 MAA – 10.30
Raya en de laatste draak (+6j)
 familiefilm
 Kraainem, GC de Lijsterbes,
 02 721 28 06

DO – 13 MAA – 10.30 EN 13.30
Mos
 Spreekjes enzo
 Tervuren, CC De Warandepoort,
 02 766 53 47

ZA – 15 MAA – 15.00 EN 19.30
Amadou (+8j)
 Laika & Aminata Demba
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO – 16 MAA – 10.00
Mijn vader is een saucisse (+9j)
 ontbijtfilm
 Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO – 16 MAA – 15.00
Bijzonderland (+2,5j)
 Kip met kop
 Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
 02 731 43 31

Morgen is 1 keer slapen (+3j)
 Klein Drama
ZO – 23 MAA – 15.00
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
 02 255 46 90
ZO – 30 MAA – 15.00
 Grimbergen, CC Strombeek,
 02 263 03 43

ZO – 23 MAA – 15.00
Sonderlich & zonen (+8j)
 Theater Tieret
 Lot, Onze Kring, 02 359 16 00

ZO – 23 MAA – 15.00 EN 17.00
Mile(s)tones (+6j)
 Zonzo Compagnie
 Tervuren, CC De Warandepoort,
 02 766 53 47

ZA – 29 MAA – 19.00
Fratssen
 Bronks & Ballet Dommage
 Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA – 29 MAA – 19.00
Alles is niet perfect (9+)
 hetpaleis/Mokhallad Rasem
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
 02 255 46 90

ZO – 30 MAA – 10.00
Encanto (+6j)
 ontbijtfilm
 Wemmel, GC de Zandloper,
 02 460 73 24

ZO – 30 MAA – 10.00
Dropje (+3j)
 ontbijtfilm
 Wemmel, GC de Zandloper,
 02 460 73 24

ZO – 30 MAA – 10.30
De familie Muis (+4j)
 familiefilm
 Dilbeek, CC Westrand,
 02 466 20 30

HUMOR

Kip Kap Maison

Brussels Volkstejoëter

1 EN 2 MAA – 20.30 EN 15.00

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

21 EN 22 MAA – 20.15

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

27, 28 EN 29 MAA – 20.00

Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZO – 30 MAA – 14.30

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

Bollo Smieto Flamenco

Wim Willaert

VR – 7 MAA – 20.15

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO – 27 MAA – 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA – 8 MAA – 20.30

One Woman Show

Karen Damen

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,

02 255 46 90

ZA – 8 MAA – 20.30

Het zou grappig zijn als het niet zo triestig was

Jens Dendoncker

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

MA – 10 MAA – 20.00

Comedy Club #4 met Yannick Noben

Dilbeek, Lou's Plek, 02 466 20 30

DO – 13 MAA – 20.00

Bedankt om te komen

Jade Mintjens

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

DO – 13 MAA – 20.00

70 rpm

Nigel Williams

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,

02 731 43 31

15 EN 16 MAA – 20.00 EN 15.00

Geweide geschiedenis

KTV De Noordstar en

Rederijkerskamer de Lelie

Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,

02 371 22 62

WO – 19 MAA – 20.30

Comedy Café

Sergej Lopouchanski, Jeron Dewulf
& Elias Van Dingenen

Humbeek, Eldorado, 02 263 03 43

DO – 20 MAA – 20.30

Kroost

Grof Geschud

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

ZA – 22 MAA – 20.30

K(r)aMpioen zijn is plezant

Herman Verbruggen

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO – 26 MAA – 20.30

Het Derde Oog

Robrecht Vanden Thoren

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO – 27 MAA – 14.00

Kobe, Gaston en Leo

Kobe Van Herwegen

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA – 29 MAA – 20.30

Moh?!

Mohsin Abbas

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

LITERATUUR

ZO – 16 MAA – 10.30

Christina De Witte (Chrostin)

Schrijvers op Zondag

Zaventem, CC De Factorij,

02 307 72 72

WO – 19 MAA – 20.00

Stefan Hertmans

auteurslezing

Dilbeek, Bibliotheek, 02 466 20 30

ZA – 22 MAA – 15.00

Marc de Bel en de airkesmachine (+7j)

jeugdboekenmaand

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

28 TOT 30 MAA

Passa Porta Festival. Ghosts

Brussel, verschillende locaties,

www.passaporta.be

DANS

VR – 14 MAA – 20.30

Imprisoned Gods

Ultima Vez/ Lukah Katangila

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR – 28 MAA – 20.00

In Absentia

Helder Seabra

Zaventem, CC De Factorij,

02 307 72 72

ZA – 29 MAA – 20.15

Furore

Junior Ballet Antwerpen

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZO – 30 MAA – 14.30

Glorious Bodies

Circumstances

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

MUZIEK

ZA – 1 MAA – 16.00

Een leuk idee!

De Nieuwe Nootjes

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

ZA – 1 MAA – 20.30

Murder Ballads III

Lady Linn, Gregory Frateur,

Stijn Meuris, e.a.

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

Beste Belgen

Zsa Zsa Zsu

ZO – 2 MAA – 11.00

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DI – 18 MAA – 14.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO – 2 MAA – 20.30

Out of Place

Kids With Buns

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO – 2 MAA – 20.30

Van 7 tot 47

Koen Buyse

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO – 9 MAA – 20.30

Saudade

Brussels Jazz Orchestra & Naima Joris

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI – 11 MAA – 14.00

Golden Evergreens

De Bonanzas

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

WO – 12 MAA – 20.30

Het Langste Jaar

Het Zesde Metaal

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO – 13 MAA – 14.00

Voorjaarsfeest Senioren

Jo Vally, Julian Thomas & Eddy Herman

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR – 14 MAA – 20.30

Icons. The American Minimals

Eric Sleichim, B!ndman &

Fabian Coomans

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZA – 15 MAA – 20.00

Botanist

Broes

Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

ZA – 15 MAA – 20.00

Riet zingt Liesbeth List

Riet Muylaert

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA – 15 MAA – 20.30

De Affiche

Luka, Neeka, Kristo & Berlaen

Tervuren, CC De Warandepoort,

02 766 53 47

ZO – 16 MAA – 15.00

Zenne Quartet

speelt Walter Hus

Beersel, Huis Herman Teirlinck,

huisvanhermantairlinck.be

ZO – 16 MAA – 15.00

Liebrecht Vanbeckevoort & jonge pianotalenten

Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,

02 371 22 62

DI – 18 MAA – 20.00

Rhythms for a Better World

Duo Landini

Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

Lamento 1945

Wim Opbrouck en Ron Reuman

WO – 19 MAA – 20.00

Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,

02 371 22 62

VR – 21 MAA – 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO – 20 MAA – 20.00

Niemand's Noten

Le Pavillon de Musique

Kraainem, Sint-Pancratiuskerk,

02 721 28 06

VR – 21 MAA – 20.00

Tribute to Fleetwood Mac

Fleetmood

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

VR – 21 MAA – 20.00

Mozart & Mendelssohn

Casco Phil & Abigel Kralik

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR – 21 MAA – 20.30

Sax, drugs & Marsmuziek
Die Verdammte Spielerei Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

VR – 21 MAA – 20.30

MooneyeGrimbergen, Sacristie Abdijkerk,
02 263 03 43

VR – 21 MAA – 20.30

The Reins Ina Rose
Dilbeek, Dil'Arte, 02 466 20 30

ZA – 22 MAA – 20.30

The Rhythm of the Night & afterparty**Wout Van Dessel & Silvy De Bie**
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO – 23 MAA – 11.00

Fin de Siècle à Paris**Quatuor Romantique**
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZO – 23 MAA – 15.00

Dromen uit Het Hoge Noorden**Annemie Struyf & Soetkin Baptist**
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43**Beatlestory Help! 60 years**

WO – 26 MAA – 20.00

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

DO – 27 MAA – 20.30

Sint-Genesius-Rode, GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

WO – 26 MAA – 20.30

Alibies**Admiral Freebee**
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DO – 27 MAA – 20.30

Airs & Fables**RedHerring Baroque Ensemble & Claire Lefilliâtre**
Grimbergen, Abdijkerk, 02 263 03 43

DO – 27 MAA – 20.30

John Snauwaert's NY-Belgium Quintet**Jazz at Felix**
Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

VR – 28 MAA – 20.00

Six Blade Knife speelt Dire Straits

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

VR – 28 MAA – 20.00

Folklands. John Gillard Tribute

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

VR – 28 MAA – 20.30

The Best is yet to come**Novastar**
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR – 28 MAA – 20.30

Finalmenthee**De Frivole Framboos**
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

FILM

Louise Violet

ZO – 2 MAA – 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI – 18 MAA – 20.00

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

MA – 3 MAA – 20.00

MegalopolisVilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

DI – 4 MAA – 14.30 EN 20.30

Een schitterend gebrek

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

Anora

DI – 4 MAA – 20.00

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO – 5 MAA – 20.00

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI – 11 MAA – 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO – 5 MAA – 20.00

Julie zwijgt Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

ZO – 9 MAA – 20.00

Kneecap

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI – 11 MAA – 14.00

Wil

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

DI – 11 MAA – 20.00

The Room Next Door Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DI – 11 MAA – 20.00

The Full Monty Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

DI – 11 MAA – 20.00

My Favourite Cake

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Bxl

WO – 12 MAA – 20.00

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI – 25 MAA – 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

MA – 31 MAA – 20.00

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO – 16 MAA – 20.00

Young Hearts

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Gladiator II

MA – 17 MAA – 20.00

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO – 26 MAA – 20.00

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI – 18 MAA – 20.00

A Different Man

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

WO – 19 MAA – 20.00

Armand

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO – 20 MAA – 14.00

Mais qu'est qu'on a fait au Bon Dieu

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

DO – 20 MAA – 14.30

Monsieur Aznavour

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO – 20 MAA – 15.00 EN 20.00

Waarom Wettelen?Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

ZO – 23 MAA – 20.00

The Substance

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA – 24 MAA – 19.30

Drinkbare Maas Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

MA – 24 MAA – 20.00

Small Things Like These

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI – 25 MAA – 20.00

Arno. Rock 'n roll godverdomme Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

DI – 25 MAA – 20.00

Milano

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR – 28 MAA – 14.00 EN 20.30

Amal

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

ZO – 30 MAA – 20.00

Patsers

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

EXPO

TOT 9 MAA

Monira Al Qadiri.**The Archaeology of Beasts**

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 10 MAA

Banana Generation.**Hua Cai-Prossé**

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

12 TOT 31 MAA

Ann Cools.**Finding future in the forest**

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

14 MAA TOT 29 JUN

Familiar Strangers.**The Eastern Europeans from a Polish Perspective**

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 31 MAA

Liefdevolle Lijven

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

TOT 31 MAA

Mattias De Leeuw

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

TOT 26 APR

Julie van der Vaart. Particles

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

TOT 25 MEI

Maarten Van Roy. Us open

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

TOT 25 MEI

Rindon Johnson. Why tell a dead man the future

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

TOT 17 AUG

When we see us.**Een eeuw pan-Afrikaanse figuratieve schilderkunst**

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 31 AUG

Berlinde De Bruyckere. Khorós

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 7 SEP

In Between Spaces

collectie-assemblage van Mu.ZEE

Drogenbos, Felix Art & Eco Museum,
02 377 57 22

VARIA

Repair Café

ZA - 8 MAA - 10.00

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

ZO - 9 MAA - 14.00

Wezembeek-Oppem, GC de Kam, 02 731 43 31

DO - 13 MAA - 20.00

Dag vreemde man

Theater van A tot Z

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

De 10 geboden van De Cauwer

José De Cauwer, Rik Vanwalleghem &
Geert Vandenberg

VR - 14 MAA - 20.30

Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

DI - 25 MAA - 20.00

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

14, 15 EN 16 MAA - 20.00 EN 12.00

Iers weekend

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

Wij

Lennaert Maes, Andries Boone,
Joël Massa e.a.

DI - 18 MAA - 20.00

Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

DO - 27 MAA - 10.30

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI - 25 MAA - 20.00

Oorlogen en problemen van deze tijd

Rudi Vranckx

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

WO - 26 MAA - 20.00

De Europese Unie, een geschiedenis

Hendrik Vos

Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma, 02 371 22 62

ZA - 29 MAA - 19.00

Mix & Matchfestival

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Leerkracht op de barricade

In de film *Amal* speelt de bekroonde Belgische actrice Lubna Azabal een lerares die op een Brusselse middelbare school opkomt voor de vrijheid van meningsuiting, ook als dat ten koste gaat van zichzelf. 'Als leerlingen niet de woorden leren om zich uit te drukken, vervallen ze sneller in geweld.'

TEKST Tom Peeters - FOTO Lubna Azabal, archives AFP

Het filmpersonage Amal moedigt haar diverse klas aan om de poëzie van de homoseksuele Arabisch-islamitische dichter Abu Nuwas (750-810) te lezen. Ze vindt dat haar leerlingen trots kunnen zijn op hun cultuur en dat hun religie nooit iets heeft verboden. Dat wordt haar niet in dank afgenomen door een moslimgemeenschap die er een conservatievere lezing van de geschriften op nahoudt. Als één van haar leerlingen, van wie men vermoedt dat ze lesbisch is, wordt aangevallen en bedreigd, speelt haar rechtvaardigheidsgevoel op, ook al ondermijnt ze daarmee haar eigen positie op school. Het zaadje voor de film, die eind 2023 in de zalen kwam en een erg gevoelig thema aansneed, werd gepland toen scenarist-regisseur Jawad Rhalib in 2018 de docu *Au temps où les Arabes dansaient* uitbracht en tijdens schoolvertoningen in Brussel leerlingen met een moslimachtergrond ongegeneerd vrouwenhaat en homofobie hoorde ventileren.

Geëngageerde rollen

'In de debatten klonk het dat muziek, lezen of dansen niet geoorloofd was. Dat hadden ze thuis of in de moskee geleerd', zei de regisseur bij de release van *Amal*. Over de angst die zo'n enge kijk op de samenleving veroorzaakt, zowel bij leerlingen als in de leraarskamer, wilde hij het hebben. 'Ik wou een stem geven aan leerkrachten zoals Amal, die weerstaan aan druk en zelfcensuur.'

Lubna Azabal, die als kind van een Marokkaanse vader en een Spaanse moeder opgroeide in Brussel, was voor Rhalib een voor de hand liggende keuze om het gepassioneerde hoofdpersonage gestalte te geven. 'Ze was van bij het begin betrokken bij het schrijffproces en nam al snel de rol van lerares op zich. Onze discussies waren soms zo geanimeerd dat voorbijgangers dachten dat we ruzie maakten.' Dat verwondert niet als

je het geëngageerde parcours van de actrice overschouwd. Na haar internationale doorbraak met *Paradise now* in 2005, een spraakmakende film over twee Palestijnen die een zelfmoordaanslag plannen, speelde ze in het met een Oscarnominatie bekroonde drama *Incendies* een moeder die in een gevangenis in het Midden-Oosten gemarteld en verkracht wordt door de persoon die achteraf haar zoon blijkt te zijn. In *La Marche* liep haar personage dan weer mee in de antiracismemars die in 1983 door Frankrijk trok. 'Ik herinnerde me de kwaadheid die ik als 10-jarig meisje voelde en liet die in mijn personage doorsijpelen', zei ze ons toen de film uitkwam. 'Zo gechoqueerd was ik door de moord op die jonge Algerijn die tijdens de mars gewoon uit een trein is gegoooid.'

Kritische geest

De patriarchale oprispingen van 'haar' leerlingen maakten haar ook nu opstandig. 'Het was een zenuwslopende bedoening om Amal te spelen', benadrukte de actrice vlak voor de filmrelease. 'Ter voorbereiding ben ik met leerkrachten gaan praten. Op de set probeerde ik zo oprecht en menselijk mogelijk te zijn. Ik wou geen personage creëren dat tegen mijn overtuigingen inging. Ik vond dat zowel Jawad als ik recht van spreken hadden omdat we allebei van Noord-Afrikaanse afkomst zijn. De vrijheid van meningsuiting bevorderen en een kritische geest ontwikkelen zijn essentieel voor ons onderwijs. Klasdiscussies daarover zouden moeten kunnen zonder angst. Als leerlingen niet de woorden leren om zich uit te drukken, vervallen ze sneller in geweld.'

Al voelt Azabal zich geen activiste, ze wil zich inzetten voor wat haar raakt. 'Mijn ouders hebben me geleerd wat het betekent om te studeren en te werken, om een gezin te onderhouden, om beleefd te zijn en respect te tonen, om de andere altijd te beschouwen als je gelijke, en geen show te verkopen, want dan ben je aan het neerkijken.' Het is tegelijk de reden waarom ze als de camera niet draait het liefst uit de schijnwerpers blijft en ondanks haar staat van dienst relatief onbekend is gebleven bij het Vlaamse publiek. 'Als je mij beter wil leren kennen, dan moet je mijn films bekijken', is haar motto. ●

VR - 28 MAA - 14.00 EN 20.30

Amal

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

FAVORIETEN VAN

Peter Eckstein

MOOISTE PLEK IN DUITSLAND

Leipzig.

FAVORIET GERECHT

Schnitzel en Duits
zuurdesembrood.

MOOISTE HERINNERING AAN DUITSLAND

2014, het jaar dat
Duitsland wereld-
kampioen voetbal
werd.

meestal een kwartier te vroeg is voor een afspraak, in België vaak een kwartier te laat. Ik voel me vooral Europeaan en wereldburger. De enige momenten waarop ik me buitenlander voel, is wanneer de administratieve mallemol mij daaraan herinnert', lacht Eckstein.

De zachte weg

In 2013 zette Eckstein de stap om als zelfstandig consultant te beginnen. Dankzij die beslissing kan hij meer tijd met zijn vrouw en twee dochters doorbrengen en judoles geven. Ondertussen doet hij dat al elf jaar voor Judo Club Tervuren. 'Judo betekent *de zachte weg*. Je fysieke en spirituele energie volledig inzetten om een bepaald doel te bereiken, dat is de essentie van judo. Vallen is ok, zolang je maar terug opstaat. Zelfbeheersing staat centraal. Je overmeestert je tegenstander zonder die te blesseren. Je leert omgaan met verlies en winst en doet dat steeds met respect voor je tegenstander', vertelt hij met veel liefde voor de Japanse zelfverdedigingskunst.

Eckstein geeft ook les in de Tree of Life Studio in Tervuren. Hij geeft er onder meer *core strength*, een workshop die zich focust op het versterken van je spieren. 'Ik wil mensen helpen hun kracht en hun fysieke potentieel te benutten.'

Zingen over vrijheid

In de veranda staat een boeddhabeeldje als een stille getuige van zijn reizen naar het Verre Oosten, maar ook als een uitnodiging om tot rust te komen en het geluk in de eenvoudige dingen van het leven te vinden. Wat maakt hem gelukkig? 'In 2023 kreeg een van mijn jonge judoleerlingen kanker. Ik gaf hem thuis sportoefeningen. Wij hebben toen veel gepraat. Ik doe mijn hoed af voor de manier waarop hij met zijn ziekte omging. Zijn wilskracht inspireerde mij. Ondertussen is de jongen weer gezond. Dat maakt me diepgelukkig.'

'Het was een intense ervaring die mij deed beseffen hoe belangrijk het is om mensen rondom jou te hebben die je leed willen verlichten. In 2019 verloor ik mijn moeder. Gelukkig had ik de steun van mijn broer en zus die in Duitsland wonen om die moeilijke periode te overbruggen. We wilden van de uitvaartdienst geen triestige bedoening maken. We wilden haar leven vieren. Dat deden we met liedjes die zij graag hoorde. Zoals *Über den Wolken* van Reinhard Mey. Een nummer dat gaat over het verlangen naar vrijheid, over de zon die altijd ergens hoog boven de wolken schijnt.' ●

Boven de wolken

Boven de wolken. Het is de titel van het lievelingsliedje van de moeder van Peter Eckstein. Het is ook de plek waar hij graag vertoeft. Reizen is zijn leven.

TEKST Nathalie Dirix - FOTO Filip Claessens

Negentien jaar geleden verhuisde Eckstein met zijn vrouw Astrid naar Tervuren. Het textielbedrijf waar hij toen als aankoopverantwoordelijke voor werkte, had zijn hoofdzetel in Brussel. 'Mijn job bracht heel wat reizen met zich mee. België was een ideale uitvalsbasis.'

De kleur van je hart

'Als kleine jongen droomde ik van verre reizen; mijn job voerde me de wereld rond.

Pakistan, Bangladesh, Sri Lanka, China, Cambodja, Viëtnam en Laos zijn landen waar ik vaak verbleef. Waar je geboren bent, speelt geen enkele rol. Net zomin hoe je eruitziet. Wat telt, is je binnenkant. Niet je huidskleur, maar de kleur van je hart. Het woord buitenlander heb ik nooit begrepen. Wat is dat eigenlijk *het buitenland*? Ik ervaar niet meteen wezenlijke verschillen tussen België en Duitsland. Behalve dat men in Duitsland

EN Above the clouds

Above the clouds is the title of Peter Eckstein's mother's favourite song. It is also where he feels most at home, for travel defines his life. Eckstein and his wife Astrid settled in Tervuren nineteen years ago. 'Travelling was an integral part of my professional life. Belgium served as the perfect home base. As a young boy, I dreamt of far-off lands. My job took me all over the world. Where you were born does not matter. Nor does how you look. What really counts is what lies within. Not the complexion of your skin but the colour of your soul. I never quite understood the word foreigner, what does it really mean? I don't perceive any fundamental differences between Belgium and Germany – except, perhaps, that in Germany, people tend to arrive fifteen minutes early for an appointment, while in Belgium, they're usually fifteen minutes late.'